A° 1863. ZATURDAG 30 Mei. N° 128

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is per drie maanden ƒ 6 voor Rotterdam, en ƒ 7 ranco per post door het geheele Rijk.

Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.

Eenkele Nommers 10 Cents.

BUREAU: Hoogstraat, Wijk 10, N.° 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels .... ƒ 1.—
Iedere regel meer .... - 0.20
Andere Advertentien per regel .... - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL

ROTTERDAM 29 Mei.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft heden hare beraadslagingen voortgezet over het ontwerp tot vaststelling der begrooting voor het Departement van Kolonien over 1863. De heeren van Lynden en van Goltstein hebben de redenen ontwikkeld, waarom zij tegen die begrooting zullen stemmen. De heeren van Heukelom en van der Linden hebben zich daarentegen vóór de begrooting verklaard. Zij hebben bijzonder uitgeweid over het verbond dat, zooals uit de discussien is gebleken, tusschen de anti-revolutionnaire en de conservatieve partijen in de Kamer is gesloten.

De heer Dullert heeft zich mede vóór de begrooting verklaard, en inzonderheid ontkend dat het Ministerie door al hetgeen bij de Eerste Kamer in december en januarij jl. over dit Hoofdstuk is voorgevallen, eene nederlaag zou hebben geleden. De heer van Voorthuysen daarentegen heeft uit het gebeurde bij de Eerste Kamer juist eene tegenovergestelde slotsom getrokken. De heeren de Brauw en Groen van Prinsterer hebben hunne gevoelens nader blootgelegd en verschillende sprekers, alsmede den Minister, beantwoord. Morgen, zaturdag, zal de discussie worden voortgezet. Alsdan is de heer Mijer het eerst aan het woord.

La Patrie spreekt heden formeel tegen het gerucht, door L'Indépendance verspreid, als zou het protocol geteekend zijn, waarbij de Mogendheden den Griekschen troon vacant verklaarden. Volgens het half-officieel orgaan zouden de Kabinetten van Parijs, Londen en St. Petersburg kortelings eene nota aan het Beijersche Hof hebben gezonden, ten einde mededeeling te erlangen van zijne definitieve plannen. Het antwoord kan moeijelijk thans reeds in het bezit zijn van de beschermende Mogendheden, en tot zoo lang zal men in elk geval wachten met het teekenen van bedoeld protocol.

Alhoewel een artikel van de half-officieele General-Correspondenz zegt dat Engeland, Oostenrijk en Frankrijk het nog volstrekt niet in die mate eens zijn over de maatregelen, welke men zou nemen om de Poolsche quaestie tot een gewenscht einde te brengen, als de Memorial Diplomatique deed vermoeden, wordt de meening van het laatstgenoemde blad evenwel bevestigd door een telegram uit Parijs, dat wij heden avond ontvingen. De Correspondenz bepaalt er zich alleen bij te zeggen, dat men hoop heeft een goeden basis gevonden te hebben en dat zich in de jongste dagen geene verontrustende verschijnselen hebben voorgedaan, maar zij dringt er op aan dat men geduld zal oefenen. Welke die grondslagen evenwel zijn, is geenszins met zekerheid bekend. Alleen weet men dat Rusland het stellig voornemen heeft te kennen gegeven het voorstel van een wapenstilstand in geen geval aan te nemen.

The Morning Post deelt twee documenten mede betrekkelijk de gebeurtenissen in Polen. Het eerste is eene circulaire, door het Poolsch Nationaal Bewind aan zijne agenten in den vreemde gerigt en waarin wordt gewezen op de moordtooneelen die door Rusland in Lijfland worden gepleegd; het tweede is een rapport met betrekking tot dezelfde zaak. Het Journal des Débats zegt dat die stukken door bemiddeling van lord Napier, Engelsch gezant bij het Hof van St. Petersburg, aan het Britsche Kabinet zijn geworden, en zoo levendig zou de indruk zijn geweest, dat lord Palmerston onmiddellijk zou hebben bevolen, dat zij door The Post werden openbaar gemaakt. Het clericale orgaan Le Monde voegt er bij, dat deze wreedheden slechts de natuurlijke gevolgen zijn van de navolgende proclamatie, welke in het bezit is gevonden van eene menigte Russiche gevangenen:

„Geheime wil van den Keizer.

„Wij kondigen de gansche Natie aan dat het de wil van den Czaar is om alle Katholieken uit te roeijen, zoo wel de heeren als de boeren; hunne goederen en bezittingen zullen ter belooning worden gegeven aan hen die met dit doel hunne messen en bijlen hebben gewet.

„Zet de boeren tot moorden aan; slaat zelf de handen aan het werk, en gij zult rijk zijn. De erkentelijke Czaar zal u tot grondeigenaar verheffen en in den adelstand doen opnemen, en de geestelijkheid zal u in uwe plannen ondersteunen, omdat zulks de wil is der Voorzienigheid.

„Het welzijn van het land vordert het, ons geloof gebiedt het, al de goede geloovigen noodigen u uit om iederen Roomsch Katholiek tot den laatsten uit te roeijen, en door de magt der Kerk zullen wij u zegenen, om de dienaren van den Satan en de vijanden van het Opperwezen te hebben vernietigd.

„Dus is de wil van God, de Kerk en den Czaar."

Natuurlijk laten wij dit stuk geheel voor rekening van het clericale orgaan; indien het echter waar is, dan zijn wij het volmaakt eens met dit blad, dat de diplomatie zich wel wat meer mag haasten om een einde aan die moordtooneelen te maken.

De Moldo-Wallachijsche Kamer zal spoedig bijeengeroepen worden, ten einde te beraadslagen over eene leening van 50 millioen; daarenboven zal men nagaan in hoeverre het wenschelijk is om spoorwegen aan te leggen, waarvoor door eenige Europesche kapitalisten het geld is aangeboden.

KOLONIEN.

BATAVIA 14 April.

(Per Overland-mail.)

(*Vervolg.*)

In overweging genomen hebbende, dat de motieven, welke vroeger aanleiding hebben gegeven om een onderscheid te maken in de lasten, verbonden aan openbare verkoopingen, thans voor het meerendeel zijn vervallen; dat alzoo de billijkheid vordert dat onderscheid op te heffen, met het gevolg, dat de vendukantoren voortaan voor alle verkoopingen, welke zij houden (die van Gouvernements-producten uitgezonderd), behoudens in de gevallen nader te noemen, een gelijk salaris in rekening brengen; heeft de Gouverneur-Generaal bij besluit van 13 dezer bepaald, dat voor alle openbare verkoopingen, die van Gouvernements-producten uitgezonderd, welke door de vendu-kantoren in Nederlandsch Indië gehouden worden, zal worden berekend het vendusalaris, bepaald bij artt. 8 en 9 der instructie voor het vendu kantoor te Batavia (Staatsblad 1819, n.° 81), met instandhouding van het bepaalde bij de § § *a* en *b* van art. 3 van het besluit van den commissaris-generaal van 22 december 1827, n.° 21, luidende: „Dat de verkoopingen van niet minder dan ƒ 20,000 ten behoeve van gevestigde kooplieden voor objecten van handel uit de eerste hand slechts zullen onderworpen zijn aan het navolgend vendusalaris, als: *a*, van 1¼ % zonder de garantie van het Gouvernement of eenige bemoeijenis met de invordering; *b*, van 2½ % bij verkoopingen a contant, met Gouvernements garantie, zullende in dit geval de goederen dadelijk door de koopers ontvangen worden en de betaling geschieden binnen tien dagen." Deze ordonnantie treedt in werking met 1 mei 1863.

Bij besluit van gelijke dagteekening is bepaald, dat hij, voor wiens rekening openbare verkooping wordt gehouden door een der vendu-kantoren in Nederlandsch Indië, niet wordt aangenomen tot borg voor de betaling van op zoodanige verkooping gekochte goederen.

Nopens den stand van zaken in de Zuider- en Ooster-Afdeeling van Borneo deelt de Javasche Courant nog het volgende mede:

„Een huis in de kampong Sikantong, waarin zich eene bende oproerlingen onder zekeren Soeran bevond, is door eene patrouille onder den luitenant Selleger omsingeld geworden; twaalf opstandelingen, waaronder de aanvoerder, zijn bij die gelegenheid gedood, terwijl later nog zes personen ten gevolge van bekomen wonden zijn overleden. Aan onze zijde sneuvelde de bediende van den luit. Selleger en bekwamen drie militairen ligte verwondingen. De overhaaste vlugt des vijands in de wildernis belette aan de onzen de vervolging. Eenige geweren en andere wapens, benevens kruid en lood, werden buit gemaakt.

„De bende van Kerta-Negara, die gedeeltelijk van het Alleysche naar Amandit was vertrokken, is den 28 februarij jl. op den Goenong-Mangasank slaags geweest met een onzer bevolking-patrouilles en moest met achterlating van drie dooden en eenige wapens de vlugt nemen.

„De zonen van Antasari, die hun geheelen aanhang hebben verloren, zijn naar de grenzen van het Koeteische rijk getrokken en hebben zich aangesloten aan den nog weerspannigen pangeran Nata van Koete."

Door Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal van Nederl. Indië zijn nog de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement.

Benoemd: tot adsist.-resid. van Mandheling en Ankola (resid. Tapanoeli) S. Locker de Bruyne; tot adsist.-resid. van Agam (resid. Padangsche Bovenl.) J. A. N. W. Booghmans; tot algem. pakhuism. te Samarang J. R. W. Claasen; tot pakhuism. te Pasoeroean J. Zimmer; bij het entr. te Batavia: tot admin. tevens boekh. F. G. Samuels; tot komm.-admin. J. A. A. Hember; tot haven-, pakhuis- en zoutverk.-pakhuism. te Sambas (res. W.-afd. van Borneo) C. L. Brugman.

Ontslagen: eerv. uit hunne betrekk. weg. ziekte onder toekenn. van wachtg. de adsist.-resid. van Ambal (Bagelen) J. F. Schultze en de gezw. landm. 2de kl. bij het kadastr. bureau te Batavia Th. W. Clignett; op verz. eerv. weg. ziekte uit 's lands dienst met beh. van regt op pens. de klerk ten bureele van den funger. onder-intend. der milit. admin. te Amboina L. E. van Hoven.

Ingetrokken: de aan J. J. C. Paap verleende admissie tot de uitoef. der genees-, heel- en verlosk. prakt. in de residentie Tagal.

Verleend: een 2jarig verl. naar Nederl. weg. ziekte aan den 2den onderw. aan de gouvern. lagere school te Soerab. J. W. P. Rasens.

Magtiging verleend: tot het uitreiken aan J. J. C. Paap van eene acte van toelating tot het uitoefenen van de genees-, heel- en verlosk. praktijk te Bangkalang (Madura) zijnde hij tevens belast met de waarn. van de civiele geneesk. dienst en het opzigt over de vaccine aldaar.

Militair Departement.

Ontslagen: uit Zr. Ms. milit. dienst de kapit. der infant. R. H. Rhode; op verz. eerv. als adjud. bij het 7de bat. infant. de 1ste luit. der Ned. inf. H. P. J. Hennus.

Vergund: op verz. naar Nederl. terug te keeren aan den bij het wapen der infant. in Ned.-Ind. gedetach. 1ste luit. der Ned. inf. H. P. J. Hennus.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 28 Mei.

(*Particuliere Correspondentie.*)

De Derby-wedrennen, de honden-tentoonstelling, de Italiaansche opera, welke voor dit saizoen uitstekend bezet is, de tentoonstellingen van schilderijen, de menigte concerten en andere publieke vermakelijkheden, waaronder de Cremorne Gardens, het Londensche Chateau des Fleurs een eerste plaats bekleed, ziedaar de topics of the days. In de clubs hoort men, nu het Parlement gesloten is, weinig politiek praten, en de uitstekende chanteuse Adelina Patti, die gisteren in La Gazza Ladra optrad, en uw landgenoote Louise van Noorden, die zich in St. James's Hall op uitstekende wijze deed hooren, dringen de Polen en de Amerikanen in het dagelijksch gesprek als het ware op den achtergrond.

Nogtans valt het niet te ontkennen dat de houding van de Fransche pers ten opzigte van het Kanaal van Suez hier een meer dan gewonen indruk heeft gemaakt. Het is handtastelijk dat onze Regering, het geheime doel dat Napoleon met dit Kanaal beoogt kennende, niets onbeproefd laat om den Buonaparte onder den schijn van vriendschap te dwarsboomen. Diepzinnige vertoogen worden ons dagelijks door de bladen toegediend en, met het oog op de voorname plaats welke uw Vaderland in de rij der zeevarende Mogendheden inneemt, acht ik het niet onbelangrijk u de zienswijze van onze voornaamste organen over deze quaestie mede te deelen, als tegenhanger van hetgeen u bijna elken dag door de organen van de Fransche pers zal worden verstrekt. Het zal u niet ontgaan zijn dat men hier tot nu toe nimmer geloof heeft geslagen aan het denkbeeld alsof men zich met het graven van dit Kanaal alleen ten doel had gesteld om eene passage daar te stellen voor groote zeeschepen, tusschen de Middellandsche en Oostersche zeeën; veeleer hecht men aan de meening, dat Napoleon daarmede beoogt het denkbeeld van den eersten Napoleon te verwezenlijken en Egypte tot eene Fransche kolonie te maken.

Sedert geruimen tijd trekken twee Mogendheden vooral de aandacht van geheel het zeevarend Europa, n. l. Denemarken en Turkije. Even als Denemarken den staf in de Sond zwaait en in zeker opzigt heer en meester is over de Oostzee, is de Sultan zulks over de Zwarte Zee en den Bosphorus.

Uit dien hoofde zal men dan ook geregeld zien dat Engeland steeds zal waken voor de onafhankelijkheid dier beide landen, aangezien het met de Britsche belangen strookt om de bovengenoemde magt te laten in handen van een onafhankelijk Souverein. De passage van de Middellandsche naar de Roode Zee, zoo zij al eventueel tot stand werd gebragt, is evenwel in het oogloopend belangrijker dan die waarover de Koning van Denemarken en de Sultan te beschikken hebben, en men acht het hier eene domheid, waardoor Saïd-pacha zijn naam heeft vereeuwigd, toen hij zijn hulp verleende om een kanaal tot stand te brengen, waardoor zijn eigen onafhankelijkheid werd bedreigd. De Sultan heeft dit gevaar evenwel nog tijdig ingezien, en uit dien hoofde bedong hij het regt om versterkingen aan de mondingen van het kanaal op te rigten, ten einde paal en perk te stellen aan elk beginsel van overheersching, dat in de rustelooze hersenen van den tweeden Buonaparte mogt kunnen ontstaan. Hij heeft zelfs deze voorwaarde niet laten varen, in weerwil van de geslepen tong van den heer de Lesseps, die voorstelde om het Kanaal neutraal te maken, d. i. met andere woorden, ontoegankelijk voor oorlogschepen, en men acht het een verrassend blijk van gezond verstand des Sultans, dat hij geweigerd heeft om de verdere werkzaamheden toe te laten, tenzij de groote maritieme Mogendheden over de kardinale quaestien eene beslissing hebben geveld. De onderlinge overeenstemming zal, volgens mijne zienswijze, moeijelijk kunnen tot stand gebragt worden, en Engeland zal zijn best doen om zooveel mogelijk een spaak in het wiel te steken. Men betreurt het hier bijna algemeen dat de overige maritieme Staten haast onvoorwaardelijk hebben geloof gehecht aan de verzekeringen van het Fransche Gouvernement, dat het eenige denkbeeld, hetwelk bij het graven van dit Kanaal voorop stond, zijn zou om den weg naar Indiën eenige weken te bekorten, terwijl men geheel heeft voorbij gezien, dat de groote onderneming tot bevestiging van den vrede, zeer waarschijnlijk de oorzaak zou worden van een oorlog, een pest in plaats van eene zegening, en eene uitmuntende bron van ruïne voor allen die hun geld waagden.

De New-Yorksche berigten, door de Norwegian aangebragt, melden weinig meer dan die welke wij met de Europa ontvingen.

Generaal Meagher heeft het bevel over de Iersche brigade nedergelegd, aangezien hij zijne soldaten in de operatien van Chancellorsville zonder doel zou hebben opgeofferd.

— Gisteren is hier een moord gepleegd, die algemeen het grootste afgrijzen verwekt.

Gisteren morgen toen, tegen zeven ure, de apotheker Plugh zijn winkel opende (Borough Road n.° 28), trad bij hem een grijsaard binnen, dien hij zeer goed kende, en die dikwijls het door hem benoodigde in zijn winkel kwam koopen.

Het was een zekere Thomas Lidbetter, een schrijnwerker, die zich sedert eenige jaren in de nabuurschap had gevestigd. Hij deelde hem mede, dat hij zoo even zijne vrouw had vermoord, die den ouderdom van negen en vijftig jaren had bereikt, benevens zijn zeventienjarigen zoon.

De apotheker haastte zich de politie te waarschuwen en twee doctoren te ontbieden. Op de plaats des onheils gekomen, zag men Martha Lidbetter op een bed liggen, terwijl het hoofd bijna van de romp was gescheiden. In dezelfde kamer op een ander bed lag de jongeling badende in zijn bloed, met open oogen en geheel bij zijne kennis. Hij had eene wond aan den hals en twee in de borst.

De doctoren stelden alle pogingen in het werk om zijne wonden te verbinden, ten einde hem in het leven te behouden, doch vruchteloos. Hij wees slechts op een bebloed scheermes dat op den grond lag, en waarmede hoogst waarschijnlijk de wonden waren toegebragt.

Eenige uren later werd de moordenaar voor het geregt gebragt. Hij is een krachtige grijsaard zestig jaren oud, en klein van gestalte. Hij schijnt zeer onverschillig te zijn, en antwoordt zeer koeltjes op de vragen die tot hem worden gerigt. Na zijn verhoor is hij naar Horsemonger-Lane overgebragt.

Men verliest zich in gissingen over de oorzaak van deze vreeselijke misdaad, want zoo ver men wist viel er niets aan te merken op de onderlinge verstandhouding der familie. De moordenaar had al het geld bij zich dat in huis was, hetwelk een bedrag vertegenwoordigde van £ 12.11.—. Men verneemt dat hij, opgewonden door het gebruik van sterken drank, waaraan hij zich sedert dat zijne zaken achteruit gingen overgaf, zich en de zijnen van het leven wilde berooven, maar dat hem de moed ontbrak de hand aan zijn eigen leven te slaan.

— In de laatstleden zaturdag geëindigde week bedroeg het cijfer der sterfgevallen in deze hoofdstad 1259, derhalve 91 minder dan in de laatst vorige, maar nog 40 boven het gemiddelde in dezelfde week der tien vorige jaren. Een gepensioneerd militair in Chelsea hospitaal zou in den buitengewoon hoogen ouderdom van 109 jaren overleden zijn maar de juiste bewijzen van den tijd zijner geboorte schijnen te ontbreken.

Het aantal der in de vorige week hier geborenen was 1888, namelijk 961 jongens en 927 meisjes, zijnde 14 beneden het gemiddelde in dezelfde week der jaren 1853 tot 1862.

— Kapitein Semmes, de beruchte kapitein van den Alabama, zal het bevel worden gegeven over een nieuw ijzeren schip, dat in Engeland met dit doel is gebouwd en dat geheel als een oorlogschip is uitgerust.

— Volgens berigten uit Portugal is de bevolking in het noorden van het land vijandig tegen het Gouvernement gestemd.

De Minister van finantien heeft in de Cortès eene voordragt tot verlaging van eenigen buitensporig hoogen posten van het tarief van in- en uitgaande regten toegezegd.

— Volgens berigten uit New-York van 14 dezer was de uitvoer van paarden en oorlogsmaterieel verboden. Men dacht dat de generaal Lee eerlang eene aanvallende beweging zou ondernemen. Beauregard was met versterkingen te Richmond aangekomen. Eerstdaags zag men gewigtige wijzigingen in het Kabinet en veranderingen onder de bevelhebbers bij het leger te gemoet.

— In 1852 waren er slechts 168 mijlen spoorweg in Illinois en Wisconsin aangelegd en de graanoogst beliep zes millioen bushels. In 1861 bestonden er 3872 mijlen spoorweg en in dat zelfde jaar werden 48 millioen bushels graan gewonnen. In 1811 kwam de eerste stoomboot in de vaart en de tonnenmaat bedraagt thans 293,000 tonnen.

— Onlangs ontvangen brieven van de westkust van Afrika wederspreken lijnregt het vroeger verspreid gerucht, dat kapitein Eardley Wilmot, kommandant van het Engelsch oorlogsvaartuig Rattlesnake, voornemens was een strijd met den Koning van Ashantee aan te vangen. Integendeel heeft hij al zijnen invloed bij de autoriteiten in de Cape Coast kolonie aangewend, om hen van alles wat dien Koning zou kunnen tergen af te manen, en hen te overtuigen dat Engeland niet genegen zou zijn hun in eene zoodanige zaak grooten bijstand te verleenen.

FRANKRIJK.

PARIJS 28 Mei.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Men verzekert dat er dadelijk na afloop der verkiezingen eene geheele omwenteling onder het personeel der prefecten en onder-prefecten zal plaats hebben. Zij die zich verdienstelijk hebben gemaakt jegens het binnenlandsch bestuur, door onverdroten ijver tegen de kandidaten der oppositie, zullen dan bevorderd worden. Zij die ongelukkiger waren of minder ijverig, zoodat de officieele kandidaat het onderspit moest delven, mogen zich voorbereiden op een blijk van ongenade. Natuurlijk spoort dit vooruitzigt alle hoogere en lagere Regerings-beambten zeer aan om te wedijveren, maar velen gaan daarbij de grenzen van het geoorloofde te buiten. Dat geeft intusschen ook al geen bezwaar, want als er eenig schandaal gebeurt en een verongelijkte openlijk protesteert, dan désavoueert de Regering op hoogen toon hare agenten. Zoo heeft te Nimes de heer Béchard, advocaat bij het hof van cassatie, die reeds gedurende 22 jaren die plaats vertegenwoordigde in het Wetgevend Ligchaam, jl. zaturdag, en dus binnen den wettelijk gestelden termijn, zich aan de prefectuur van het departement du Gard aangemeld om den vereischten eed als kandidaat af te leggen. De prefect heeft echter geweigerd hem tot dat einde toe te laten, onder voorwendsel dat het wettelijk tijdperk was verloopen. De heer Béchard liet hem toen bij deurwaarders exploit sommeren, maar de prefect wierp dien ambtenaar der openbare magt, die in de uitoefening zijner functien was, de deur uit. Laatstgenoemde diende daarop eene formele aanklagt bij het Openbaar Ministerie in. De prefect, wien een en ander ter ooren kwam, ging zich bij den Minister van justitie beklagen, en deze zond per telegraaf bevel om den heer Béchard tot de eedsaflegging toe te laten, maar inmiddels was de wettelijke termijn inderdaad verstreken, en bij gevolg kan de verkiezing in dit district worden vernietigd als onwettig. Ook door den heer Béchard is eene plainte ingeleverd bij den Staatsraad.

De Parijsche advocaat Floquet hoorde dat de maire van Pézenas zich zou verzetten tegen de verspreiding der circulaires aan de kiezers van den kandidaat der oppositie. Daarop heeft hij zich zelf in de straten vertoond met eene stijfselpot in de hand en plakte eigenhandig zijne oproepingen aan, zonder dat men hem zulks durfde beletten.

Een soortgelijk voorval had te Toury bij Chartres plaats, waar een vriend er zich mede belastte voor den heer Labiche.

In de wijk Montmartre alhier betrapten verschillende werklieden een stads-sergeant, terwijl hij bezig was eene proclamatie van een kandidaat der oppositie af te scheuren. De werklieden maakten zich van hem meester en bragten hem naar het bureau van politie, waar ten hunnen verzoeke proces-verbaal moest worden opgemaakt.

Men verzekert dat de candidatuur van den heer Ernest Barcche te Versailles, in weerwil van — of welligt, juist ten gevolge van — den heftigen tegenstand van minister de Persigny, dagelijks meer kans op een gunstigen uitslag verkrijgt.

La Presse maakt er zich een genoegen van om in de vorige jaargangen van Le Constitutionnel artikelen te gaan opzoeken in het belang der candidatuur van den heer Thiers geschreven. Uit het N.° van het thans

geheel aan de Regering verk(n)ochte orgaan van 1 junij 1848 haalt La Presse o. a. het volgende aan:

„Zou het niet ongehoord zijn dat een man zoo als de heer Thiers, die zich sedert tien jaar door eene waardige liberale oppositie deed kennen, die zoo belangrijke diensten heeft bewezen aan de finantien, de openbare werken, het leger en de marine van ons Vaderland, uitgesloten bleef van eene vergadering, welke alle morele en intellectuele krachten van Frankrijk in zich behoort te vereenigen."

En die zelfde Constitutionnel ziet nu in Thiers niet anders dan een vijand van het Keizerrijk en den Keizer.

In Parijs beklagen zich een aantal kiezers dat zij van de lijsten zijn geschrapt, nadat zij zich in januarij met eigen oogen overtuigd hadden daarop voor te komen. De mairien worden van den morgen tot den avond bestormd.

Er is nog sprake geweest van een door den Keizer zelf openbaar te maken kiezers-manifest, maar ik acht het niet waarschijnlijk dat Z. M. persoonlijk zou tusschen beide treden in de verkiezingen.

Z. K. H. de Prins van Oranje is heden in deze hoofdstad aangekomen uit Engeland en afgestapt in het Grand Hotel.

Het Hof zal, vóór dat het zich naar Fontainebleau begeeft, nog eenige dagen te St. Cloud gaan doorbrengen.

Ter beurze waren weder zeer onrustbarende geruchten in omloop betrekkelijk de Mexikaansche expeditie. Men blijft spreken over hoogst belangrijke verliezen welke bij Puebla door de onzen geleden worden.

— De Italiaansche Wetgevende Kamer heeft zich heden geconstitueerd, en zal hare werkzaamheden morgen hervatten.

— Te Marseille zijn berigten uit Konstantinopel van 21 dezer ontvangen. Ten gevolge der opgewonden stemming in Griekenland heeft Fuad-pacha strenge bevelen naar de Grieksche grenzen gezonden, tot het nemen van voorzorgsmaatregelen. De Sultan geeft, ten koste zijner privaatkas, vele maaltijden aan de troepen. Verder zeggen die berigten dat de oorlog in den Kaukasus zich onverwachts heeft uitgebreid. 300 Russen zijn krijgsgevangen gemaakt. Benden opstandelingen zijn tot op een afstand van 30 mijlen van Odessa genaderd. Verscheiden Russische officieren zijn naar Podolië vertrokken, om tot de opstandelingen over te gaan.

DUITSCHLAND.

Dusseldorp 28 *mei.* — Het kunstenaars-concert heeft gisteren avond op allezins waardige wijze het 40ste Neder-Rijnsche muziekfeest besloten. Waren op de beide vorige dagen prachtige voortbrengselen van een schoon verleden op meesterlijke wijs vertolkt, thans bekleedden de compositien van den tegenwoordigen tijd eene voorname plaats op het rijke programma.

Het schoone fragment uit Hiller's „Verwoesting van Jeruzalem", waarmede de eerste afdeeling werd besloten, maakte niet den minst grootschen indruk. Trouwens, een blik op het programma schenkt de overtuiging dat het met zooveel smaak gekozen en aan afwisseling rijke vocale en instrumentale concert, dat op de medewerking van zoo uitstekende artisten mogt bogen, een waarlijk eenig kunstgenot moest opleveren. De heer J. A. van Eyken voerde o. a. eene phantasie voor orgel van Bach mede op hoogst loffelijke wijs uit.

Berlijn 28 *mei.* — De Koning is zoo ver hersteld dat hij eergisteren avond de voorstelling in de opera kon bijwonen. Nog in den loop dezer week zal hij het slot Babelsberg te Potsdam gaan betrekken.

— De slotzitting van het Huis der Afgevaardigden had gisteren iets bijzonder treffends. De president Grabow las het niet gecontrasigneerd Koninklijk antwoord met diep bewogen stem, met welke hij ook zijne afscheidswoorden sprak, vooral toen hij den wensch uitte dat, als de Afgevaardigden zich weder in het Huis vereenigd mogten zien, „het hun daar vrijer en beter wezen moge." De stad bewaart hare kalme houding, maar de beurs was zeer flaauw, en de finantiële instellingen lieten aanzienlijke aankoopen van Pruissische Staatspapieren bewerkstelligen.

In de Witte Zaal woonden niet meer dan 60 leden van de beide Huizen gezamenlijk de sluiting der Zitting bij, en ontbraken de beide groote fractien van het Huis der Afgevaardigden ten eenen male. Alleen de voorzitter Grabow was daarbij tegenwoordig.

— De Neue Preussische Zeitung verklaarde zich gisteren op nieuw tegen het eenvoudig beproeven eener nieuwe ontbinding en een beroep op de kiezers in den eersten graad. „Het ministerie Manteuffel", zegt dat blad, heeft met even deze zelfde Constitutie en even deze zelfde kieswet dergelijke verkortingen van het Koninklijk gezag niet ondervonden. De kieswet zelve is bij herhaling in werking gebragt om eene verbeterden toestand te weeg te brengen, maar helaas te vergeefs. Er zal dus alleen nog overblijven de herstelling langs den „anderen" weg te beproeven. Deze overweging drukken wij het Ministerie dringend op het hart."

— Eene tegen heden te Koningsbergen aangeschreven vergadering der gemeente-vertegenwoordigers, met het doel om over een adres aan den Koning te beraadslagen, is door de plaatselijke regering verboden.

Weenen 26 *mei.* — Men beweert thans wel dat ten aanzien van het Poolsche vraagstuk de overeenstemming tusschen de drie groote Mogendheden nu tot stand is gekomen, dit is echter alleen in zooverre juist als het de eischen betreft welke aan Rusland gesteld zullen worden, maar ten opzigte van den vorm waarin deze eischen het Petersburger Kabinet zullen worden medegedeeld moet nog een aanmerkelijk verschil van meening bestaan, want ten eerste heeft men in Engeland het onvermijdelijk noodig achten dat die eischen op eene met den ernst van den toestand overeenkomstige wijze worden geformuleerd, wil de Oostenrijksche Regering aan een krijgszuchtigen vorm geen deel nemen, en behoudt zich het regt voor om het programma der Westersche Mogendheden op de haar het voegzaamst voorkomende wijze te ondersteunen. Ons Kabinet wil namelijk niet dat, in het zeer vermoedelijk geval dat Rusland de eischen van de hand wijst, ook voor Oostenrijk de verpligting zal ontstaan om die gewapenderhand te ondersteunen. Mogt de oorlog uitbreken, dan wil het zich onzijdig houden, en hoopt dat de Westersche Mogendheden deze neutraliteit zullen toestaan, te meer dewijl die eene voor Polen welwillende zijn zou. Het doel moge goed zijn, omdat Oostenrijk groote behoefte aan den vrede heeft, maar men vreest dat het, in het genoemd geval, eindelijk wel genoodzaakt zal zijn de neutraliteit te laten varen.

— De Oesterreichische General Correspondenz meent dat thans geruststellende kenteekenen in het Poolsche vraagstuk zijn op te merken, naardien zich in de laatste dagen niets heeft voorgedaan wat aanleiding tot donkere vooruitzigten geeft, en tevens de hoop op een regelmatigen loop der Poolsche zaken niet is geschokt geworden.

— Bij het Oostenrijksche leger staan thans ongeveer 12,000 Israëlieten in dienst, meer dan 600 van welke officieren, of artsen met officiersrang zijn. Onder de Israëlitische officieren zijn 2 majoors, 4 ritmeesters, 4 oversten, 15 eerste en 34 tweede luitenants, en bij het geneeskundig personeel 20 regementsartsen, — eene betrekking die eerst sedert 1848 voor Israëlieten toegankelijk is, — en 51 eerste geneesheeren. Ook vindt men thans in de militaire opvoedings-instituten reeds kadetten van die geloofsbelijdenis, die tot officieren worden opgeleid.

Per Telegraaf.

Brussel 29 Mei.

De Moniteur behelst de benoeming van den baron Dujardin, Belgisch gezant te 's Gravenhage, tot grootofficier der Leopolds-orde.

Londen 29 Mei.

Volgens den laatsten wekelijkschen staat der Bank is het bedrag der in omloop zijnde bankbiljetten met £ 309.370 en dat van den voorraad edel metaal met £ 29,432 verminderd.

Liverpool 29 Mei.

Het stoomschip Tasmanian heeft ongeveer £ 1000 voor het dividend der Grenadasche schuld, benevens £ 1600 voor dat der Ecuadors, mede gebragt.

Parijs 29 Mei.

Oostenrijk, Frankrijk en Engeland zijn overeengekomen omtrent de nota aan Rusland te zenden, betreffende de grondslagen eener conferentie over de Poolsche aangelegenheden.

St. Petersburg 29 Mei.

Het Journal de St. Petersbourg wederspreekt de geruchten van opstand te Smolensko en in de omstreken.

De Bank heeft op nieuw eene trapsgewijze vermindering van den prijs van het goud bepaald, zoodat op het einde des jaars de koers daarvan à pari zal zijn.

Madrid 28 Mei.

Op voordragt van den president van den Ministerraad, heeft H. M. de Koningin besloten, algeheele kwijtschelding te verleenen aan de oproermakers op St. Domingo.

Bombay 12 Mei.

Het budget voor 1862/63 levert een overschot van 937,000 p. st., dat voor 1863/64 een overschot van 815,000 p. st. Vijf millioen zijn voor openbare werken bestemd.

Londen 29 Mei.

Koffij dalende. **Thee** meer gevraagd. **Suiker** vast. **Rijst** met weinig handel. **Tarwe** nominaal. **Olie.** Raap- (bruine) £ 49. Patent- £ 52. Lijn- £ 44.9. **Metalen.** Tin. Eng. 130/. Banca 130/, Straits 130/. Schotsch IJzer 50/6.

Liverpool 29 Mei.

Katoen. Heden zijn 5000 b. afgedaan. Deze week zijn verkocht 53,700 b. De invoer bedroeg 17,300 en de voorraad op heden bedraagt 315,800 b. Men noteert Upland 22 en New-Orleans 23 d.

Berlijn 29 Mei.

Rogge 45⅜, op lev. 45⅜. **Raapolie** 14⅞, op lev. 14¾.

Bombay 12 Mei.

INVOER-ARTIKELEN stil. **Katoen** rs. 535 voor Dharwar en stil. **Koper** stijgende. **Opium** rs. 1630. **Wissel** op Londen 2/1½. **Vracht** naar Engeland 67/6. Disc. 11 pct.

Calcutta 11 Mei.

INVOER-ARTIKELEN stil. **Koper.** Scheeps- 4 as. hooger. **Indigo.** De vooruitzigten voor den oogst zijn goed. **Lijnzaad** hooger. **Vrachten** naar Engeland 90/. **Wissel** op Londen 2/¾.

LONDEN 29 Mei.

Geconsol. 3 pc. 92⅛. Rusland 1862 5 pc. 92⅛. Spanje Cert. 12½. Port. 49⅜. Mexico 35⅝. Grenada nieuwe 17; dito Gest. 10. Venez. 24¾. Grieken 33⅜; dito Coup. 15. Holland 4 pc. 100¾; dito 2½ pc. 45¼. Wissel 3/m. Amst. 11.18.

PARIJS 29 Mei.

Frankrijk 3 pc. 69.35; dito 4½ pc. 97.—; Crediet Mobilier 1423. Fr. Oostenr. Spoorw. 477; Russ. dito 430. Spanje 3 pc. —; dito 2 pc. 48⅜. Italië 72.20.

ANTWERPEN 29 Mei.

België 4½ pc. 100; dito 2½ pc. —. Oostenr. Metall. 5 pc. 67½; dito Nation. 71⁵⁄₁₆; dito Crediet Actien 445. Spanje 3 pc. 50½; dito 2 pc. 47½. Crediet Guillon —.

BERLIJN 29 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 68¾; dito Nation. 5 pc. 73. Russ. Stiegl., 5de serie 89½; dito dito 6de ser. 96; dito 1862 5 pc. 91⅞; dito Nieuwe 3 pc. 58¼. Wissel Amst. 142¾. Disconto —.

WEENEN 29 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 75.80; dito Nat. 5 pc. 80.80. Bank-Actien 793; Crediet-Actien 193. Loten 1860 —.—. Fr. Oostenr. Spw. 209. Wissel Londen ƒ 110.70. Disc. —.

FRANKFORT 29 Mei.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 66½; dito Nation. 5 pc. 70¼; dito Loten 1860 —. Spanje 3 pc. 50⅜; dito 2 pc. 47⅞. Wissel Weenen 105⅜.

HAMBURG 29 Mei.

Rusland N. 3 pc. 56⅜. Spanje 3 pc. 48; dito 2 pc. 45¼; Vereinsbank 103⅞. Wissel Londen 13.03⅜; dito Amsterd. 35.75. Disc. —.

MADRID 28 Mei.

Spanje 2 pc. 48.90; dito 3 pc. 53.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 29 Mei.

In het **BIJVOEGSEL** *dezer Courant is een* **uitvoerig verslag** *opgenomen van de heden gehouden* **Zitting** *van de* **Tweede Kamer der Staten-Generaal**, *het* **antwoord van Prins Gortschakow**, *eenige* **adressen** *enz.*

Aan de statuten der Rotterdamsche Bank, aangaande de inschrijving waarvoor in onze Courant van gisteren het een en ander werd medegedeeld, ontleenen wij hoofdzakelijk het volgende, het doel en de inrigting dier naamlooze vennootschap betreffende. Zij is gevestigd te Rotterdam, en kan ook elders filiaal-kantoren in het leven roepen. Haar hoofddoel is kapitaal beschikbaar te stellen voor handel, nijverheid en landbouw in Nederland en zijne buitenlandsche bezittingen, door: het geven van voorschot op cognossementen van naar Nederl. Indië of elders geconsigneerde goederen; van voorschot op cognossementen van naar Nederland geconsigneerde goederen; het openen van geconfirmeerde credieten, zoo hier te lande als in Nederl. Indië en elders; het opnemen van gelden à deposito tegen vergoeding van rente; het sluiten van prolongatie en beleeningscontracten, het koopen, verkoopen en disconteren van wissels en het bevorderen van den wisselhandel, meer bepaald tusschen Nederland en zijne buitenlandsche bezittingen; den handel in edele metalen; het uitgeven van schuldbrieven voor niet meer dan het bedrag der uitgegeven aandeelen; het uitgeven van pandbrieven, gewaarborgd door in Nederlandsch Indië gevestigde hypotheken; het bevorderen der oprigting van en het deelnemen in maatschappijen van handel, nijverheid of landbouw in Nederland of Nederlandsch Indië; het sluiten van geldleeningen ten behoeve van de hiervoren bedoelde ondernemingen, en van provincien, gemeenten of andere openbare instellingen. Bovendien in Nederl. Indië en bij de buitenlandsche agentschappen: het koopen en verkoopen van wissels op Europa of elders; het openen van geconfirmeerde credieten in Europa of elders, voornamelijk aan in Nederl. Indië gevestigde huizen; het verstrekken van gelden op hypotheek in Ned. Indië. Eindelijk, zoowel in Nederland als elders: alle bank- en geldoperatien in den ruimsten zin, meer bepaaldelijk ter bevordering van den handel tusschen Nederland en zijne buitenlandsche bezittingen, en tot vermeerdering van aldaar beschikbaar kapitaal voor handel, nijverheid en landbouw: alles onder zoodanige waarborgen en op zoodanige wijze als de directie nuttig en noodig zal oordeelen, zijnde alle eigen handel of speculatie in goederen van den werkkring der vennootschap uitgesloten.

De vennootschap wordt aangegaan voor een tijdperk van 50 jaren. Haar kapitaal bedraagt 15 millioen gulden, gesplitst in 3 seriën, ieder groot 5 millioen, waarvan voorloopig alleen de eerste serie wordt uitgegeven. Het is verdeeld in aandeelen van ƒ 250, die op naam gesteld en doorloopend genommerd worden. De tweede en derde serie moeten binnen 5 jaar na de vestiging der vennootschap worden geplaatst, behoudens de verlenging van dien termijn volgens art. 50 van het wetboek van koophandel.

Wat het beheer der vennootschap betreft, de algemeene vergadering van stemgeregtigde deelhebbers vertegenwoordigt het gansche ligchaam der vennootschap. Zij wordt te Rotterdam gehouden, en hare besluiten zijn voor al de deelhebbers verbindend. De volgende artikelen van hoofdstuk IV behelzen nadere aanwijzingen aangaande de stemgeregtigdheid, het houden der gewone vergadering, en de aldaar te behandelen onderwerpen.

Door de algemeene vergadering van deelhebbers worden tien commissarissen benoemd; de eerste maal geschiedt deze benoeming door de oprigters. Om commissaris te kunnen zijn moet men eigenaar van ten minste 50 aandeelen op naam wezen. De directie bestaat hoogstens uit een president, twee directeuren en een secretaris. Bij haar berust het dagelijksch beleid en beheer van de zaken der vennootschap. De leden der directie moeten ten minste 50 aandeelen op naam bezitten en hunne vaste woonplaats te Rotterdam hebben. Hoofdstuk V behelst de bepalingen omtrent de balans, de dividenden en het reservefonds. De winst bestaat uit de gewone opbrengst, na aftrek van alle lasten. Hieruit wordt vóór alles 5 % van het opgevraagde kapitaal aan de deelhebbers uitgekeerd, en wat daarna overblijft verdeeld als volgt: 75 % onder de aandeelhouders, 10 % aan het reservefonds, 5 % aan commissarissen en 10 % aan de directie. Hoofdstuk VI en VII betreffen de liquidatie en de vereffening van eventuële geschillen.

Door 41 hoofden van handelshuizen, industriëlen enz., die na de vaststelling van vorenstaande bepalingen zich voorshands hebben vereenigd om het gereserveerde bedrag van vier millioen gulden uit de eerste serie te fourneren, is thans eene circulaire verspreid, waarin nader op het gewigt van deze onderneming wordt gewezen. Immers waar reeds in het buitenland groote crediet-instellingen en magtige privaatbanken den koloniaal en transatlantischen handel zeer behulpzaam zijn en bevorderen, was bijv. tot hiertoe de rente-standaard op Java nog onevenredig hoog en mag de oorzaak daarvan meer gezocht worden in het gebrek aan behoorlijk finantieel verband tusschen Moederland en Kolonien dan wel aan vreesachtigheid onzer kapitalisten.

Ongetwijfeld zal dan ook de „Rotterdamsche bank" onder welker oprigters de meest geaccrediteerde firma's en particulieren worden aangetroffen, in die leemte kunnen voorzien op eene wijze waarvan én voor den groothandel in het algemeen én voor de ondernemers deze crediet-instelling rijke vruchten moge verwacht worden.

In de jl. donderdag gehouden vergadering van het Departement der Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, zijn de punten van beschrijving voor de Algemeene Vergadering, welke in julij hier ter stede zal gehouden worden, in overweging genomen en als afgevaardigden tot die vergadering benoemd de heeren J. P. A. François, H. Molenaar en P. Brouwer Rz.

Gelijktijdig met die Algemeene Vergadering der Maatschappij ter bevordering van Nijverheid zal alhier een Congres van Nijverheid worden gehouden, waar onder anderen de volgenden, in de tegenwoordige dagen hoogst belangrijken, punten zullen worden behandeld:

1.° Waarom vervaardigt men nog geen lichtgas uit turf, niettegenstaande de proeven in 't klein genomen, over het algemeen zulke gunstige resultaten hebben opgeleverd?

2.° Bij de groote brandbaarheid van het petroleum (steenolie) en bij de ontstentenis van middelen om die op de plaats van productie (Noord-Amerika) te zuiveren en alzoo het gevaar van ontvlamming te verminderen, vraagt men of er geene maatregelen raadzaam zouden kunnen worden geacht, die bij den aanvoer daarvan in Nederlandsche havens, de daaruit dreigende gevaren zouden kunnen voorkomen of verminderen.

3.° Welke voor- of nadeelen ondervindt Nederland, door het behoud van den zilveren standaard, bij de meer en meer algemeene vervaardiging van gouden munt in andere landen?

4.° Zou bij de uitbreiding van onze vestiging op Borneo, Celebes en Sumatra, bij de rijke bronnen van vertier, welke die aanzienlijke Nederlandsche bezittingen nevens Java aanbieden, eene regtstreeksche stoomvaart van Nederland op Batavia niet aanbeveling verdienen, vooral nu het bewezen is, dat Borneo's mijnen ruimschoots ook in de behoeften van steenkolen in den Indischen archipel en de stoomvaart op die bezittingen kunnen voorzien?

5.° Is eene hervorming van de in onze Oost-Indien geldende tarieven, in dien zin, dat het differentieele beginsel, ten gunste van den handel en de nijverheid van het moederland, daarin thans opgenomen, daaruit binnen een betrekkelijk kort tijdsverloop verdwijne, in het belang van Nederland?

6.° Welke waren de oorzaken der plotselijke verandering in den wisselkoers op Java in october 1862 en waren ze van voorbijgaanden of blijvenden aard?

7.° Welke is de natuurlijke wisselkoers tusschen Java en Nederland?

8.° Is het in het belang van Nederland, dat de Regering op Java en Sumatra de picol koffij met dezelfde som blijft betalen als tegenwoordig?

9.° Zijn de voortdurende specie-verzendingen van het Gouvernement naar Java, gelijk die tot nu toe geschieden, uit een staathuishoudkundig oogpunt te verdedigen?

10.° De belasting op de brandstoffen zal na korter of langer tijd worden afgeschaft. Zal de afschaffing dezer belasting ook ten gevolge hebben, dat men zich zal gaan toeleggen op betere vervaardiging der turf, door zamenpersing als anderzins, — of verbinderen alsnog de verschillende gewestelijke bepalingen, aan verbetering in dezen tak van nijverheid gevolg te geven?

In de heden gehouden vergadering van heeren correspondenten en commissarissen ter zake van drenkelingen zijn belooningen uitgereikt aan 11 personen voor het redden van 11 drenkelingen. De namen der redders zijn: L. Takkebos, H. H. Jansen, C. Scheffer, H. Schipper, P. Kind, A. A. Simons, A. van den Heerik, P. Dijkshoorn, W. van Breda, G. Smit, en D. van Staveren.

Het programma voor de 6de uitvoering der muziekstukken in de officieren-societeit der dd. schutterij alhier, op zondag 31 dezer, des namiddags ten half twee ure, luidt als volgt: 1, Marche Pas Redoublé sur des motifs de la Reine de Chypre de Halevy, van Dunkler; 2, Ouverture Joseph, van Mehul; 3, Bolero la Belle de Nuit, van Gurtner; 4, Potpourri Gilles Ravisseur, van Grisar; 5, Choeur de Nabuco, van Verdi; 6, Deuxieme grande Mosaique de motifs du Giuramente de Mercadante, van Bender; 7, Finale du 2me Acte de Lucie de Lammermoor, van Donizetti; 8, Jenny Lind, Marche, van Scott.

's Gravenhage 29 *mei.* — De heer mr. H. O. van der Linden heeft heden voor den Hoogen Raad (burgerlijke kamer) den bij de wet gevorderden eed als advocaat afgelegd.

— Wij zijn in de gelegenheid geweest te bezigtigen een schouderkleed en eene muts, bestemd voor den Keizer van Calongo (Neder-Guinea), welke beide kleedingstukken, allerfraaist bewerkt uit rood fluweel met gouden ornamenten geborduurd, alhier vervaardigd zijn door de gunstig bekende borduurwerkers Gebr. van Oven, die ook bij de jongste tentoonstelling te Londen voor hun fabricaat eene eervolle vermelding hebben verworven.

Leyden 29 *mei.* — Heden werden alhier bevorderd: tot doctor in de regten, de heer A. E. Croockewit, geb. te Amsterdam, en tot doctor in de letteren, de heer A. G. Kok, geb. te Gorinchem; de eerste na publieke verdediging van een akademisch proefschrift: over art. 23 van de wet tot regeling der zamenstelling en bevoegdheid van den Raad van State, voorafgegaan door een overzigt der geschiedenis van dat college; — de laatste na publieke verdediging van eene Diss. Lit. exhibens quaestiones Plutarcheas.

Amsterdam 28 *mei.* — De finantieele commissie uit den Gemeenteraad heeft afwijzend geadviseerd op de voordragt van B. en W. tot het aangaan eener stedelijke leening van 16 millioen, waarvan 10 millioen moeten strekken tot deelneming aan de inschrijving voor de Amsterdamsche Kanaal-Maatschappij. Als slotsom van haar onderzoek heeft de meerderheid der commissie te kennen gegeven, „dat zij bezwaar ziet dat door de gemeente in eene industriële onderneming worde deelgenomen; dat zij geene vrijheid vindt mede te werken tot het opleggen van lasten op het tegenwoordig en toekomend geslacht der ingezetenen van deze stad; lasten, die vooruit niet te berekenen zijn, omdat de begrooting in verband met de concessie geen genoegzamen waarborg oplevert, en omdat er geene voldoende zekerheid bestaat, noch dat het werk voor de uitgetrokken som en binnen den bepaalden tijd kan worden uitgevoerd, noch dat de Rijks bijdrage zal strekken tot 4½ per cent rente en aflossing."

Amsterdam, 30 Mei. De diergaarde van het Koninklijk Zoologische Genootschap Natura Artis Magistra werd heden verrijkt met twee jonge luipaarden en eene fraaije dubbelgestreepte Pythonslang, door den heer R. Lawick te Soerabaya aan het genootschap ten geschenke gegeven, en alhier aangebragt door de welwillende zorg van den heer J. Kruisinga, gezagvoerder van het schip Capelle, toebehoorende aan de heeren Eeghen en Co. Naar wij vernemen is ook door den gouverneur-generaal van Nederl. Indië eene rijke verzameling zeldzame dieren en vogels aan de inrigting ten geschenke toegezonden.

— Z. M. de koning van Hannover heeft den heer F. C. Bush, HD. konsul alhier, benoemd tot ridder der Guelphenorde.

Utrecht 29 *mei.* — Door het Prov. Geregtshof van Utrecht zijn, na afgelegd examen, tot candidaat-notarissen toegelaten de heeren A. Vosmaer, wonende alhier, en baron van Voorst tot Voorst, wonende te Stichts-Veenendaal.

Breda 28 *mei.* — Maandag aanstaande den 1 junij zullen de kadetten der Koninklijke Militaire Akademie, behoorende tot het 3de en 4de studiejaar (ten getale van ruim 150), het kamp op de Teteringsche en Oosterhoutsche heide betrekken tot het houden hunner practische oefeningen, en aldaar gekampeerd blijven tot den 15 julij aanstaande.

Oldenzaal 27 *mei.* — Heden is een kwartier uurs buiten de stad bij den Koppelboer een begin gemaakt met de aardenbaan van den spoorweg Almelo-Salzbergen. De heer C. H. Stork, lid van het bestuur, opende, in tegenwoordigheid van de overige leden der administratie voor den spoorweg, van eene commissie uit den Gemeenteraad van Oldenzaal en van eene groote menigte volks, de plegtigheid met eene toepasselijke aanspraak. Zoowel in de stad als op het terrein toonde het uitsteken der vlaggen hoezeer men ingenomen is met den aanvang van het werk.

Groningen 27 *mei.* — Op de gisteren alhier gehouden paardenmarkt was de aanvoer niet groot, die meest bestond uit werkpaarden. Er waren kooplieden uit Drenthe, Friesland, Overijssel en Holland.

— Men schrijft uit Finsterwold, dd. 26 dezer: Liet de bijenteelt in het afgeloopen jaar veel te wenschen over, zoo kan men thans gerustelijk betere berigten mededeelen. Immers, men treft korven aan, welke reeds eenige keeren van opzetels zijn voorzien, voorwaar een bewijs, dat voor de nijvere bij het koolzaad niet te vergeefs zoo heerlijk bloeit. Tevens verdient op dit punt als eene bijzonderheid te worden vermeld, dat de bijenhouder L. W. Beekhuis, te Finsterwold, voor eenige dagen reeds een uitmuntenden zwerm heeft gekregen.

— Uit Hannover wordt medegedeeld, dat de grensquaestie tusschen Hannover en Nederland, over een strook land tusschen Nieuwe Schans en Leer, gelukkig in der minne geschikt is. Reeds in 1860 waren door beide Regeringen commissarissen benoemd.

Konink. en Ministeriële Besluiten enz.

Z. M. heeft benoemd tot burgemeester der gemeente Beerta, H. J. Onnes O. Jz., en der gemeente Nieuwe Schans O. van Riemsdijk.

Z. M. heeft aan de navolgende officieren der dienstd. schutterijen, op verzoek, eervol ontslag verleend, als kapit. J. C. A. Walraven, te Amsterdam; als 2de luits. mr. A. J. Roest, te Nijmegen; mr. W. A. L. Domis

te Leyden; mr. P. W. de Gijselaar, te Amsterdam; A. K. Daneels van Wijkhuyse, te Utrecht. Benoemd: tot 2den luit. W. J. M. Greve, te Nijmegen, eervol ontslagen 2de luit. der kavalerie; te 's Gravenhage (comp. Scheveningen), tot 1sten luit. A. J. P. J. Hoogeveen, thans 2de luit.; tot 2de luits. F. Varkevisser en W. C. Kraijenbelt; te Leyden, tot 2den luit. W. H. van Koppen, thans serg.; in de prov. Overijssel, 4de bat., 5de comp., tot 2den luit. A. K. Daneels van Wijkhuyse, tot dusverre 2de luit. bij de dienstd. schutterij te Utrecht.

De Minister van Finantien heeft bekend gemaakt, dat bij hem ontvangen is een bankbiljet van *f* 100, door een onbekende onder de letters A. Z., wegens te weinig betaalde successieregten ten behoeve van 's Rijks schatkist ingezonden.

De audientie van den Minister van Binnenlandsche Zaken zal op saturdag den 30 dezer niet plaats hebben.

Regtszaken.

In de zitting van den Hoogen Raad (burgerlijke kamer) van heden is verworpen het beroep in cassatie van A. J. Hoïtsema q. q., eischer, proc. mr. de Bas, tegen mr. B. Dorhout, verweerder, proc. mr. Kraijenhoff van de Leur.

Door den procureur-generaal van Maanen is conclusie genomen in de zaak van B. Welsch en F. van Calker, eischers, proc. mr. van der Jagt, tegen den Staat der Nederlanden, ged. procureur mr. François, strekkende deze actie tot schadevergoeding voor het verlies veroorzaakt door het zinken van een schip van de Zuid-Willemsvaart, ten gevolge van het onbehoorlijk aftappen van water door den sluiswachter van sluis n.° 11, zonder voorafgaande waarschuwing. Procureur-generaal concludeerde tot ontzegging van den eisch. Uitspraak 26 junij.

— Heden heeft het Provinciaal Geregtshof in Zuid-Holland uitspraak gedaan in de zaak van Pieter Baas, laatst woonachtig te Waddinxveen, beschuldigd van moedwilligen manslag (op zijne huisvrouw gepleegd). Het Hof heeft overwogen dat de dood der vrouw het gevolg is geweest van den toegebragten slag, en hem alzoo schuldig verklaard aan het hem ten laste gelegde feit, en veroordeeld tot vijf jaren tuchthuisstraf en in de kosten.

— Bij de eerste heffing van het Rijnlands bundergeld naar het nieuwe reglement, zijn vele ingelanden weigerachtig geweest te betalen, op grond van oude contracten in vorige eeuwen met Rijnland gesloten. Alzoo hebben ingelanden uit de polders van Sluipwijk, Reeuwijk, Nieuwkoop, Onkoop, Willens enz., zich verzet tegen de dwangbevelen, door den rentmeester van Rijnland uitgevaardigd. Van daar dat verscheidene processen daarover thans bij de regtbanken van Leyden en Rotterdam aanhangig zijn gemaakt, waarin de belangen van de ingelanden werden voorgestaan door mr. Tydeman, uit Amsterdam, en mr. Faber, uit Rotterdam, terwijl voor Rijnland optrad mr. van der Linden. Den 26 dezer heeft de regtbank te Leyden vonnis gewezen in eene dier zaken, en wel die, den polder van Nieuwkoop betreffende. Daarbij is het dwangbevel gehandhaafd en het verzet afgewezen. Deze beslissing is door het betrokken hoogheemraadschap van groot belang.

— Heden stond voor het Provinciaal Geregtshof te 's Hertogenbosch te regt L. v. O., goudsmid alhier, beschuldigd van poging tot moord, welke misdaad, ofschoon die reeds een begin van uitvoering erlangd had, echter door omstandigheden, onafhankelijk van den wil des beschuldigden, mislukt is. — V. O. had vroeger liefdesbetrekkingen met de 21jarige dochter van den schipper P.... aangeknoopt. Aanvankelijk werd zijne liefde met wederliefde beantwoord. Maar, zoo als vele vrouwen zijn was ook de schippersdochter, namelijk veranderlijk van zin. Er deed zich eene andere partij voor haar op, waardoor zij van den verliefden v. O. niets meer wilde weten. Het huwelijk met den gelukkigen minnaar zou weldra voltrokken worden, hierdoor zou v. O. de kans van welslagen ten eenen male benomen worden en besloot hij het uiterste te wagen. Te dien einde verborg hij zich in den avond van den tweeden Paaschdag onder de loopplank, die naar het schip geleidt en waarover zijne geliefde zich, zooals hij wist, begeven moest. Op het noodlottig oogenblik greep hij haar bij de beenen en wierp zich toen met haar in de diepte. Op het hulpgeschrei van het meisje werden echter beiden gered. De procureur-generaal requireerde wegens omschreven feit tegen den besch. eene tuchthuisstraf voor den tijd van 3 jaren. Jhr. mr. L. Verheijen voerde de verdediging. Naar zijn inzien was het feit niet regtens bewezen en concludeerde hij mitsdien tot vrijspraak, en voor het geval men het als bewezen mogt beschouwen, het onder bereik van art. 311 S. W. zou vallen en mitsdien slechts met eene geringe correctionnele gevangenis zou strafbaar zijn.

Het Hof zal aanstaanden dingsdag uitspraak doen.

Kerk- en Schoolnieuws.

Door de Remonstrantsch Gereformeerde gemeente te Amersfoort is den 27 dezer eene nominatie van vier predikanten gemaakt, waarop alphabetisch gesteld werden de heeren H. W. Kalff, H. L. Kruseman, W. A. Hattinga Raven en J. W. G. van Maanen, predikanten te Boskoop, Nieuwkoop, Waddinxveen en Moordrecht. Dit viertal werd terstond gereduceerd tot een tweetal, bestaande uit de beide eerstgenoemden.

Beroepen tot predikant der Hervormde gemeente te Wolfaartsdijk (cl. Goes) ds. C. P. van Tooren, thans te Katwijk aan Zee.

Ds. J. A. van Hamel te Groningen heeft het beroep tot tweeden predikant bij de Waalsche gemeente te Leyden aangenomen.

Bedankt: voor het beroep naar de Hervormde gemeente te Engwierum (Friesland) ds. S. Hoogerzeil, pred. te Berkel en Rodenrijs; — voor dat naar de Chr. Afgesch. gemeente te Hoogeveen (Drenthe) door ds. K. J. van Goor, pred. te Sneek.

Kunstnieuws.

Bij voortduring doen zich eenige heeren en dames leden van het koorpersoneel der Hoogduitsche Opera des Zondags en Dingsdags avonds hooren in het Locaal Willem Tell (Kruiskade), dat zich daartoe, zoowel thans door zijne ruime zalen als bij zachtere weêrsgesteldheid door een fraaijen tuin bijzonder aanbeveelt.

Wie er de meerendeels aardige nommers nu en dan zag uitvoeren, komt er zeker eens spoedig terug, althans wanneer het programma is zamengesteld, zoo als Dingsdag avond, toen de heer Wolff o. a. het „Porterlied" uit de zoo geliefdkoosde opera „Martha" en later met den heer Brandon uit dezelfde opera het duet voor Bas en Tenor op zeer verdienstelijke wijs voordroeg. Vooral mevr. Henneberg oogst steeds toenemenden bijval in door haar natuurlijk en bevallig spel en hoogst loffelijken zang, waarbij zij doorgaans op allezins verdienstelijke wijs wordt ter zijde gestaan door de heeren Henneberg en Modes, die zich van het emplooi van komiek kwijten op eene wijze waardoor vaak een gulle lach wordt opgedrongen.

Behoorde er moed toe om de bovengenoemde aria's uit de Martha voor te dragen voor een publiek, dat bij onze Hoogduitsche Opera is verwend door eene uitstekende vertolking, en mogen wij desniettegenstaande inzonderheid den heer Wolff voor de gepaste voordragt en de wijze waarop hij zijn fraai basgeluid aanwendt, een woord van lof niet onthouden — de „Chorprobe" uit „Czaar und Zimmerman" voor bas-solo (van den heer Henneberg) en koor, zal zeker een niet minder aangenamen indruk hebben gemaakt.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 29 Mei.

OVERLEDEN: A. Benecie, wed. van W. van der Weck, 49 j. — D. Höhle, z., 4 j. — L. A. W. Vos, d., 3 d. — E. Wachter, d., 1 m. — A. C. P. Groeneveld, d., 22 d. — C. A. Wilhelm, d., 4 m. — J. Broeksmit, d., 5 m.

BEVALLEN: C. Vismans, geb. van Munster, z. — E. de Haas, geb. Willemse, d. — C. C. van Look, geb. Wilhelm, d. — C. Snijders, geb. Meurs, z. — A. Kelk, geb. de Lange, z. — C. M. de Wolf, geb. Lakens, d. — J. G. Egeter, geb. van Leyden, z. — J. M. van Vianen, geb. Goudswaard, d. — C. Kuymans, geb. Koemans, z. — G. Evers, geb. Christen, z. — M. A. Ortmann, geb. Schröder, z. — D. F. L. Louwman, geb. Overbroek, d. — J. de Vos, geb. Jumelet, d. — L. van der Voet, geb. van Driel, d.

GEHUWD: C. A. Driessen, jm., 32 j., en E. H. Zwietze, jd., 22 j.

OFFICIELE WISSELKOERSEN.

ROTTERDAM 29 Mei.

		per		
Londen......	disc. 4 %	£ 1	op3/m.	*f* 11.65
			„ 2/m.	„ 11.69
			„ kort.	„ 11.77½
Parijs.........	„ 3½ %	fr. 100.........	„ 3/m	„ 46.20
			„ 2/m	„ 46.40
			„ kort	„ 46.60
Antwerpen.	„ 3 %	fr. 100.........	„ 3/m	„ 46.20
			„ kort.	„ 46.55
Hamburg...	„ 3 %	M. B. 40.......	„ 3/m.	„ 34.86
			„ 2/m.	„ 34.91
			„ kort.	„ 35.12
Bremen......	„ 5 %	Ls. d'or Th. 100.	„ 3/m.	„ 187.10
Berlijn.......	„ 4 %	Th. 100.........	„ 3/m.	„ 171.25
			„ kort.	„ 173
St. Petersb..	„ 5½ %	Rs. 100.........	„ 3/m.	„ 173½
Frankf. a/M.	„ 3 %	z. w. fl. 100....	„ 3/m.	„ 98.50
			„ kort.	„ 98.90
Augsburg...	„ 3 %	z. w. fl. 100....	„ 3/m.	„ 98
Weenen......	„ 5 %	o. w. fl. 100....	„ 3/m.	„ 103
Triest.........	„ 5 %	o. w. fl. 100....	„ 3/m.	„ 102.75
Venetië......	„ 5 %	o. w. zilver fl. 100	„ 3/m.	„ 112
Livorno......	„ 5 %	Ls. 100.........	„ 2/m.	„ 46
Genua........	„ 5 %	Ls. 100.........	„ 2/m.	„ 46
Napels	„ 5 %	Ls. 100.........	„ 2/m.	„ 46
Lissabon.....	„ 5 %	Crs. 40	„ 3/m.	„ 41

Discompto van Wisselbrieven 3½ %, van Promessen 4 %.

AMSTERDAM 29 Mei.

2 Maanden.			Zigt.		3 Maanden.			Zigt.	
Londen ...	11.68½	g	11.77½	p	Madrid....	238	g	—	g
Parijs	55¾	g	56 3/16	p	Cadix......	237	g	—	g
Bordeaux.	55⅝		—	g	Sevilië....	235	g	—	g
idem ½/m.	55½	g	—	g	Bilbao.....	235	g	—	g
Hamburg.	34 15/16	g	35⅛	g	Lissabon..	41½	g	—	g
Genua	45¾	g	—	g	Porto	41½	g	—	g
Livorno...	45¾	g	—	g	Petersb. ..	173½	g	—	g
Napels.....	45¾	g	—	g					
6 Weken.			**Zigt.**		**6 Weken.**			**Zigt.**	
Weenen ..	103½	g	—	g	Frankfort.	98½	g	—	
Augsburg	98¼	g	—	g	Rotterd...	⅛			g

Beursberigten.

Rotterdam 29 Mei.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl...	Werk. Schuld 4	pCt.	99¼		
„	Ad. Rott. Bank	„	104		
Portugal..	Oblig.1856/62.3	„	47¾	47⅞	47⅞
Rusland ..	Obl. St. 1855. 5	„	90⅜		
Oostenr...	Obl. in Metall. 5	„	64 3/16	64 5/16	64 5/16
„	d.° Nationale. 5	„	67 15/16	68 1/16	68 1/16
Venez....	Obl.......... 2	„	23	23⅛	23⅛
„	Obl. 1	„	12⅜	12 7/16	12 7/16
Grenada ..	Obl. Gestemp.		16½		
„	Uitgest. 1½	„	10¾		
„	Uitgest. Gest..		9 15/16	10	10
Mexico...	Obl.......... 3	„	33¾		
Equador..	Landwarr......		7¼		
Griekenl..	Obl.......... 5	„	30¼	30½	30½
„	Coupons.......	*f*	4 7/16		
Amerika,	Vereen. Staten 6	„	50⅛	50⅞	50⅞
„	dito 5	„	68⅝	68 11/16	68 11/16

De beurs verkeerde heden over 't geheel in willige stemming, met tamelijk veel handel.

Het Committé der Effecten-Handelaren,
A. J. DE JONGH, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten *drie* ure: Port., Oblig. 1853, 3 pc., 48½; dito 1856/62, 3 pc., 47⅞. Rusl., Oblig. 1855, 5 pc., 90 7/16; dito 1862, 5 pc., 90½, 9/16, 9/16; dito Spw.-Aand., *f* 203½. Oostenr., Met., 2½ pc., 32 13/16; dito Oude, 5 pc., 64½, 5/16, ½; dito Nation., 5 pc., 68, 1/16; Ween. Loten 1854, *f* 253½. Vereen. Staten, 6 pc., 68 13/16, ½, 13/16; dito 5 pc., 65½, ½, ½. Venez., 2 pc., 23½, ⅛; dito 1 pc., 12½, 9/16. Gren., Uitg. Gest, 10, 1/16, 1/16; dito Hectares, 95 c. Equador, Landw., 7⅞, 11/16, 11/16. Turkije, Oblig., 6 pc., 50½, 51, 50½.

Venezuela's waren met levendigen omzet tot hooger prijzen begeerd.

Amsterdam 29 Mei.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl., ..	Werk. Schuld 2½	pCt.	63½	63⅝	63½
„	dito dito 3	„	75¾		
„	dito dito 4	„	99⅝	99⅝	
„	O.-I. Leening 4	„			
„	Amort. Synd. 3½	„	92¼		
„	Hand. Maats.	„	147¾		
„	Holl.Spw.... 4	„			
„	Rijn Spw. 2 L. 4½	„			
België, ..	Cert. *Rothsch.* 2½	„	57½		
Spanje...	Buitenlands.. 2	„	47 15/16		
„	dito 3	„			
„	Binnenlands. 3	„	50 11/16	50 13/16	50 11/16
„	Amort.Schuld				
„	Bew. v. Coup.		12¾		
Portugal,	Obligatien... 3	pCt.	48	48 1/16	48 1/16
„	dito 1856/62.. 3	„	47¾	47 13/16	47 13/16
„	dito Uitgest.. 3	„	47 5/16	47⅜	
Rusland,	Ob. *Hope en C.* 5	„	101⅛	101⅜	101⅜
„	dito 1828/29.. 5	„			
„	Cert. 1831/33 5	„			
„	d.° 1840..... 4	„	77¾		
„	2/3/4e Leen.. 4	„			
„	Cert. 5e Serie. 5	„			
„	d.° 1855, 6e S. 5	„	90⅜	90½	90½
„	d.° te Lond. 3	„	57⅞		
„	N. Leen. 1862 5	„	90 9/16	90⅝	90 9/16
„	Inschr.v. Ass. 6	„			
„	Cert. v. dito.. 6	„	53½	53⅝	
„	Spw.-Actien . 5	„	203¼	203¾	203⅝
Polen, ...	Aand. 1835..	„	161		
„	Oblig....... 4	„	75⅞		
Pruissen,	Oblig....... 5	„			
„	Aand. 1854.. 3½	„			
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.* 5	„	63		
„	d.° dito 4	„	51		
„	d.° Met. Oude 5	„	63 15/16	64 3/16	64
„	d.° Metalliek. 2½	„	32 13/16		
„	d.° N. te Ams. 5	„	83¾	84	84
„	d.° Nat. Met.. 5	„	67 15/16	68 1/16	68
„	W. Ad. fl 250 4	„	255	256	
Brazilië,	1824 £ 100.. 5	„			
Equador,	Oblig. 1855.. 1	„	17	17 1/16	
Venez.,..	Obligatien... 2	„	23	23⅞	23 13/16
„	Uitgestelde.. 1	„	12⅛	12 11/16	12 11/16
Grenada,	Obligatien... 2	„	31⅛	31¾	
„	Gest. Uitgest.	„	9 15/16	10 1/16	9 15/16
Mexico,..	Obligatien... 3	„	33½	33 13/16	33⅝
Illinois	7	„	77	77¼	77¼

Nat. Hypoth.-Bank, 99⅛; dito Nederl. 99. Handel-Maatsch. Leen. 1858, 4 pc., 100½. Centraalmaatsch. 64½. Rusland, Cert. te Londen, 4½ pc., 88¾, 13/16; dito bij Hope en Co. 1860, 4½ pc., 90 11/16, ½, 13/16. Oostenrijk, Weener Bank-Actien, 838; dito Aand. 1860, 5 pc., 520, 521; Fr. Oostenr. Spw.Obl., bij Hope, 131¾, 132. Italië, Cert. en Inschr., 5 pc., 66½; Zuid. Spoorw.-Aand., 5 pc., 109. Venez., Obl. Leen. 1862, 6 pc., 56½, ¾. Grenada, Oblig. Gest. Werkel., 16½, ¾, 11/16; dito Hect., 94, 94½ c. Vereen. Staten, 5 pc., 64 15/16, 65½, 65½; dito dito, 6 pc., 68½, 69¼, 69¼. Turkije, Oblig., 6 pc., 50½, 13/16, ¾; dito Certific., 137. Griekenl., Oblig., 5 pc., 30½, 30½, 30 5/16; dito Coup., 4½, 7/16. Illin., Spoorw.-Aand., 60½, 61½, 61. Galveston, Spw.-Obl., 8 pc., 27, 27½; dito Spw.-Stell., 26, 26½. Ecuador Landw. 7½, 11/16.

Beleening —, Prolongatie 3½, Disconto 3½ pc.

Holl. fondsen met weinig verandering. De meeste der vreemde soorten leverden insgelijks weinig variatie op, doch de markt was over het algemeen willig; vooral in Russen, terwijl van Oostenr. op het laatst de Oude Metall. aangeboden bleven. In de speculatie-soorten was in navolging van Londen weder meer levendigheid, en bleven Grieken, Turken, Venezuela's, 5 en 6 pc. Amerikaansche, Ecuador en Grenada Hectaren allen tot verhoogde koersen te plaatsen; Mexikanen echter zijn door onderscheidene verkoopen ⅛ gedaald.

Laatste prijzen ten 5 ure: Oostenrijk, Metall., 5 pc., 64; dito Nation., 5 pc., 67 15/16 a 68. Mexico 3 pc. 33 9/16.

Weerkundige Waarnemingen op 29 Mei 1863. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
Hartlepool......	— 2. 5	N.W.	—	+ 17. 8	donker.	slecht water.
Groningen......	— 2. 1	Z.W.	1	+ 15. 0	—	—
Helder.........	— 1. 8	W.Z.W.	5	+ 14. 0	—	—
Yarmouth	—	N.W.	—	—	zeer schoon.	—
Vlissingen	— 1. 2	W.	2	+ 13. 8	—	—
Maastricht......	764. 1	Z.W.	3	+ 15. 4	—	—
Portsmouth.....	+ 2. 7	N.W.	—	+ 14. 4	betrokken.	stil.
Plymouth	+ 2. 4	N.W.	ligte bries.	+ 17. 2	„	slecht water.
Havre	+ 2. 5	W.	kleine bries.	+ 12. 9	mistig.	stil.
Parijs..........	— 0. 1	W.N.W.	0	+ 12. 6	schoon.	—
Brest..........	+ 2. 1	N.	0	+ 12. 0	betrokken.	stil.

Alzoo grootste verschil in Nederland M 2. 1 G; generaal idem Po 5. 2 Ha.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (W.N.W.) *Aangekomen.*
29 mei *Xulla*, Black, Java (l. v. Falmouth)
Hellevoet (W.) *Aang.*
29 mei *Whampoa*, Mets, Tjilatjap (vertr. 26 jan.) (is op Z.-Pampus aan den grond geraakt)
Thetis, Baggus, Messina
Fijenoord (st.), Londen
Nancy, Dudding, d.°
Elizabeth, Timmons, d.°
Gills, Mann, d.°
Elbe, Baas, Elbing
Fenna, Balsen, Colberg
Immanuel, Bjerkness, Holmstrand
Myrtle, Esson, Brouwersh.
De *Martina Adriana* is op de Kanaalhaven gekomen.
Vertrokken.
Hollandia, Wap, Newc.
Urania (st.), d.°
Esperance, Mitzlaff, d.°
v. d. Lake Rohlstorf, Plagemann, Archangel
Brielle (WNW.) *Aang.*
28 mei *Seagull* (st.), Hull
Norfolk (st.), Goole
29 *Cologne* (st.), Londen
Ocean Queen (st.), Hull
Anna, Kuyper, Stolpm.
Vertrokken.
29 *Ary Scheffer* (st.), Havre
Comet, Niebers, Heppens
Jantina, Blaak, d.°
Josephine, Mencke, Memel
Adolph, Niemann, avontuur
Van de gisteren en heden gemelde schepen zijn in zee: *Jane*, *Arthur*, *Jane*, *Petite Paysanne*, *Christina Johanna*, *Vesper*, *Eliza*, *Waterwitch*, *Catharina Hofland*, *Comet*, *Josephine*, *Elise*, *Tweelingen*, *Zwerver* en *Jantina Alida*. De overigen liggen in den Put ten anker.
Maassluis (W.) *Vertr.*
28 mei *Hippogriff*, Cooper, Sunderland (is op het anker gedreven en heeft daardoor lekkage bekomen)
Olive, Mortimer, Newc.
Alarm, Vince, Boness
Concordia, Speelman, Heppens
29 Niets gepasseerd.
De gisteren gemelde schepen *Concordia*, *Alarm* en *Olive* zijn wel in zee.
Texel (W.) *Aangekomen*
29 mei *Dolphin*, Rose, Londen
Alert (st.), Hull
Harmonie, Kramer, Frederikstad
Hilda, Halforsen, Osterrisoer
Elise, Pedersen, dito
29 *Aletta Augusta*, Tinholt, Batav. (vert. 27 dec.)
Louisa Christina, ten Harmsen, Surin.
Vertrokken.
28 *Friesland*, Boontje, Londen
Twenthe (st.), Hull
29 *Zenith*, Booker, Sunderl.
Commercien, Gjersoe, Sundswall
Vlie *Aangekomen*
27 mei *Zwaluw*, Steeksma, Newcastle
Wilhelmina, Ewert, Dantzig
Vertrokken.
27 *Remelia Johanna*, Schotema, St. Petersb.
Provincie Drenthe, Beekman, d.°
Margaretha, Dunker, Koningsbergen
Antje, Leeuw, Dantzig
Isaac Sannes, de Jonge, d.°
Jonge Herman, Boiten, Stettin
28 *Gebroeders*, Loodijzen, St. Petersburg
Anna Catrina, Huges, d.°
Burgemeester v. Setten, Giezen, d.°
Johanna Wilhelmina, Faber, Vardoe
Willem, Kröger, Hamb.
Vlissingen *Aangek.*
25 mei *Nicolaas*, Rijf, Galatz
27 *Gustave Pastor* (st.), Buenos-Ayres
28 *Sokaringa*, Engelsman, d.°
Elisabeth, Schuldt, Aux Cayes
Trial, Giton, Bordeaux
—o—
Hong Kong *Vertr.*
31 mrt. *China*, Tofield, Chewfoo
Soerabaija *Vertr.*
9 april *Diana*, Teengs, Ned.
Probolingo *Vertr.*
28 mrt. *Maria Elise*, Schut, Panaroekan
Banjoewangie *Aang.*
31 mrt. *Senior*, v. Striemen, Pasoeroean
Vertrokken.
27 *Electra*, Wegman, Amst.
Padang *Aangekomen*
29 mrt. *Geertruida Maria*, Spiegelberg, Batavia
Rangoon *Aangekomen*
14 april *v. Oldenbarneveld*, Duwel, Singapore
Vertrokken.
14 *Johannes*, Rademakers, Rotterdam
Genua *In lading*
25 mei *Jeltina*, Scherpbier, Hamburg
Queenstown *Aangek.*
28 mei *Eendragt*, de Boer, Alexandrië
Cardiff *Aangekomen*
26 mei *Jacomina*, Kuiper, Dantzig
Newport *Vertrokken*
26 mei *Elisabeth*, Bijll, Triëst
Penzance *Vertr.*
26 mei *Wilhelm. Catharina*, Kiel, (v. Porto Cabello) Hamburg
Falmouth *Aangek.*
28 mei *Vereeniging*, Lukens, Havana n. Antw.
Marco Polo, Rockwold, Foo-Chow-Foo
Vertrokken.
26 *Gezina Hillegonda*, Jansen, (v. Ibraïla) Exeter
Dolphin, Humphreys, (v. Cardenas) Rott.
Bij **Dartmouth** *Aang.*
27 mei *Enchanter*, Callao n. Rotterdam (met gebrek aan proviand)
Pentewan *Aang.*
27 mei *Janette*, Griffith, Rotterdam
Fowey *Vertrokken*
27 mei *St. Croix*, Bate, (v. Liverp.) Dordt
Catherine, Tippett, (v. dito) dito
Bij **Douvres** *Aangek.*
27 mei *Eclipse*, Agren, Batavia n. Stockholm
Londen *In lading*
27 mei *Diana*, Jongebloed, Berbice
Hartlepool *Aangek.*
27 mei *Margaretha*, Simonsen, Rotterdam
Middlesbro' *Vertr.*
27 mei *Johanna Marchina*, Koning, Newcastle
Shields *Aangekomen*
27 mei *Escape*, Raddings, Nieuwe Diep
Vertrokken.
27 *Jane & Margaret*, Corbitt, Rotterdam
Glasgow *Vertrokken*
25 mei *Graham*, M'Near, Batavia en Soerabaija
Grangemouth *Vertr.*
26 mei *Emil*, Wright, Rott.
Hamburg *Vertr.*
27 mei *Gesina Alida*, Botje, Koningsbergen
Gluckstadt *Aangek.*
27 mei *Industrie*, Puister, Londen
Bremerhaven *Aang.*
26 mei *Bouna Roemelingh*, Visser, Elbing
Lubbina, Hazelhoff, Memel
Grietje Huisman, Kuipers, Frederikst.
Vertrokken.
27 *Lucter & Emergo*, Kuipers, Stockholm
Antina, Hinrichs, Amst.
Warnemunde *Vertr.*
24 mei *Fenna Hendrika*, Duit, Leith
Stettin *Aangekomen*
26 mei *Jacobine*, Maathuis, Ipswich
Vertrokken.
25 *Weldaad*, Lukkien, Hannover
Swinemunde *Vertr.*
26 mei *Eendragt*, de Boer, Rotterdam
Rugenwalde *Aang.*
20 mei *Anna*, Hoekstra, Kopenhagen
Stolpmunde *Vertr.*
22 mei *Battruida*, Kladder, Londen
Kroonstad *Aangek.*
24 mei *Flecke-Jouwer*, de Weerd, Amsterdam
Vertrokken.
23 *Piet Hein*, Meijer, Amst.
JongeRieka, Klein, Reval
Kopenhagen *Gepass.*
26 mei *Thetis*, Zeplien, Riga n. Dordrecht
Elseneur *Aangek.*
26 mei *Nachina Lammech.*, Rijnberg, Nyköping
Henderika, Waterborg, Memel n. Gothenb.
Broedertrouw, Zeven, Koningsb. n. Rott.
König. v. Preussen, Strey, Dantzig n. dito
Gepasseerd.
25 *Elsiena*, Mulder, Bergen n. Rusland
—o—
Rotterdam 29 mei. Volgens rapport van de *Cambrian* (st.), gisteren van de Kaap de Goede Hoop te Plymouth gearriveerd, is het barkschip *Willem de Zwijger*, kapit. van den Dries (den 31 jan. ll. van Banjoewangie n. Nederland vertrokken), op de kust van het Kaapland verongelukt.
— Het schip *Robert Mills* is den 16 april te Blaauwberg (Kaap de Goede Hoop) op strand geraakt, doch bij hoog water met geringe schade vlot gekomen. (NB. De *Robert Mills*, kap. Barker, is den 20 jan. v. Soerabaija n. Falmouth vertrokken.)
Amsterdam 29 mei. Aangaande het schip *Anna & Elise*, kapit. de Roever, van Shields n. Batavia (zie ons N.° 123), wordt volgens brief van den kapitein, dd. Shields 26 dezer, gemeld, dat het zwaar ontzet en er veel wijking tusschen de vaste en losse verschansing was; de deknaden waren meerendeels gesprongen, het nieuw koper was op vele plaatsen gerimpeld, terwijl men veronderstelde dat er een gat in het schip moest zijn, daar bij hoog tij er visschen in de kajuit en in de kerk waren opgemerkt; met het lossen der lading werd intusschen voortgegaan.
—o—
Gepraaid:
Door kapit. de Jong, van Batavia binnen:
28 maart, op 1° 31' ZB. en 15° 32' WL., het schoenerschip *Kosmopoliet*. (NB. De *Kosmopoliet*, kapitein Brandts, is den 14 febr. van Hamburg n. Buenos-Ayres vertrokken.)
Door de *Willem III* (st.), in Texel binnen:
25 mei, bij Goudstaart, een Ned. schoener, toonende Rott. collegievlag met n.° 300 (*Theresia*, Wekenborg, van Liverpool naar Nerva).
—o—
28 mei. De wind te **Falmouth** N.W. en te **Deal** W.N.W.—Z.Z.W.
—o—
Amsterdam *Vertr.*
28 mei *Asia*, Molenaar, Bat.
Cycloop (st.), Marseille
—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 30 mei: 1ste getijde 1 ure 19 min.; 2de get. 1 ure 43 min.
Arnhem. Waterhoogte 29 mei 1.55 el. (gev. 1 d.)
Keulen. Rijnhoogte 29 mei 8 voet 2 d. Rijnl. (gewassen 3½ d.)
Dusseldorp. Aangekomen 28 mei: Th. Schumacher van Rotterdam met 1361 c.
—o—
Aangek. Passagiers.
Te Nieuwe Diep:
Van Batavia, per *Aletta Augusta*, kapit. Tinholt: G. J. O. van Dijk en W. A. van Dijk.
Van Suriname, p. *Louisa Christina*, k. ten Harmsen: J. Glöckler en echtg.; C. G. Conrad en echtg.; Reiche, echtg. en 2 kinderen; jongejufvr. J. M. en E. M. Ros; T. R. Bramberg; A. P. Eichenhouer; M. M. Drestler.

Cargalijsten.

Rotterdam.

(*Voorloopige opgave.*)

BATAVIA en TJILATJAP, Whampoa, G. J. Mets. — 5401 pic. Koffij, 200 pic. Thee, 150 pic. Indigo, 1252 Suiker, 250 pic. Tin, 60 pic. Rotting, N. H. M.

Amsterdam.

BANJOEWANGIE, Koning Willem III, A. J. de Jong. — 3346 b. Koffij, 1264 kr. Suiker, 488 sch. Tin, 1820 bos. Bindrotting, N. H. M.

HAVANNA, Zuiderzee, C. de Jonge. — 319 k. Suiker, A. en F. Haerten; 361 k. dito, W. van Kempen; 1 partij Cigaren, A. J. Reynvaan; 1 partij dito, D. en J. Mendes; 203,400 Cigaren, P. G. C. Hajenius; 81,500 dito, H. M. van Hengel; 3 k. dito, 9 b. Tabak, Wüste en Hintzen; 200 k. Suiker, 7 k. Cigaren, 3 k. Confituren, Order. — Voor Rotterdam: 10 k. Cigaren, Order.

Parijs 28 Mei.

Frankrijk 3 pc. a cont. 69.30; dito op ultimo 69.35; dito 4½ pc. a cont. 97; dito op ultimo —; Fransche Bank-Actiën 3475, Crédit Mob. 1425, 1415; Noorder Spoorw. 1045; Fransch Oostenr. Spw. 487.50, 477.50; Russ. Spw. 432.50, 431.25. Italië 5 pc. 72.50. Spanje 2 pc. 47⅞; dito Binnenl. 3 pc. 51⅞; dito Buitenl. 3 pc. 54; dito Nieuwe —; dito Passive —.

De fondsen sloten met lusteloose stemming weder iets lager.

Handelsberigten.

Rotterdam 28 Mei.

Granen. Verkocht: Rogge, 122/123 ℔ Dantz. per 2250 kil. ƒ 216; 123/124 ℔ dito per 2100 kil. ƒ 200; 125/126 ℔ Koningsb. per 2250 kil. ƒ 220; 153/2 ℔ Dantz. ƒ 228; 150/2 ℔ dito ƒ 218; 150/2 ℔ Koningsb. ƒ 220; 148/2 ℔ Jar. dito ƒ 218.

Rotterdam 29 Mei.

Thee. Heden zijn verkocht ca. 1100/4 k. Congo tot gehouden prijs, opgehouden in de veiling van 1 April ll. **Tabak.** Heden werden uit de eerste hand afgedaan 20 v. Maryland en Cassida.

Tin. Van Banca zijn afgedaan 500 bl. tot ƒ 79½.

Schiedam 29 Mei.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust ƒ 10.50.
Jenever, " " " " " " 16.—.
Amst. Proef., " " " " " 17.25.
Alles zonder de belasting.
Spoeling per Ktl. . . . . . . 1.30.

Amsterdam 29 Mei.

Wijn. De gisteren gehouden veiling is afgeloopen als volgt: circa 20 oksh. Blaye, gewas 1862, opgeh. tot £ 50; van circa 20 oksh. Côte Camblanes, gewas 1862, is 1 kav. opgeh. tot £ 50 en 2 kav. niet geveild; circa 10 boot zoete Valencia, gewas 1860 en 1861, opgeh. tot £ 42 a 45; van circa 6 boot Spaansche is 1 kav. verk. tot £ 48 en 2 kav. opgeh. tot £ 48; circa 2 boot Portwijn verk. £ 96; 1/2 pijp Madera verk. tot ƒ 131; van circa 10/4 en 7/8 boot Xeres, merk V, Meullo & Co., zijn 2 kav. verk. tot £ 80; 2/8 b. Xeres en 1/8 boot Paxarette verk. a £ 26; circa 8/2 stukk. Niersteiner, gewas 1861, grootendeels opgeh. tot ƒ 41 a 46 en niet geveild; circa 1/2 en 2/4 st., dito, gewas 1857, opgeh. tot ƒ 46; 14 f. Cognac, 109 pct. opgeh. tot £ 26; circa 350 fl. St. Julien, gewas 1857, verk. tot 56 ct.; circa 140 fl. Xeres verk. tot 92 ct.

Granen. Tarwe in een doen: 131 ℔ bonte Pools. ƒ 332; Donau ƒ 240 per 2400 kilo; 154 ℔ N. Bovenl. ƒ 287. Rogge dadelijk onveranderd: 123 ℔ N. Pruiss. ƒ 217; 127 ℔ dito ƒ 230; 120 ℔ Taganrog ƒ 211; 120 ℔ Petersb. ƒ 221. Op levering in deze maand hooger, overige termijnen onveranderd: Mei ƒ 198; Junij ƒ 195; Julij ƒ 196; Aug. ƒ 197; Oct. ƒ 197, 198. Heden aangevoerd 250 ... bedragende te zamen 725 last. Gerst in een doen: 115 ℔ Deensche ƒ 184. Boekweit onveranderd: 121 ℔ Holsteinsche ƒ 210.

Zaden enz. Op 9 v. Olie te leveren in Nov. £ 75½. Lijnzaad in een doen: 100 ℔ Poolsche ƒ 325. Raapolie op 6/w. ƒ 49½; vlieg. ƒ 48½; 1 Sept. ƒ 45; 1 Oct. ƒ 43¼; 1 Nov. en Dec. ƒ 43¾. Lijnolie op 6/w. ƒ 46½; vlieg. ƒ 43½; 1 Sept. ƒ 44¼, 44½; 1 Oct. ƒ 44; 1 Nov. ƒ 43½; 1 Dec. ƒ 43. Hennepolie op 6/w. ƒ 47½; vlieg. ƒ 46. Raapkoeken per 1040 st. ƒ 78, 82. Lijnkoeken per 104 st. ƒ 10, 14.

Vetwaren. Traan. Lever-, bruine ƒ 54 a 55; blanke ƒ 62 a 63. Rondvisch per 50 N. ℔ ƒ 13½.

Ter beurze aangeslagen de volgende telegram uit Liverpool van heden:

Katoen. Middling Orleans 23, dito Georgia 22, fair Dhollerah 18. Lustelooze markt, maar niet merkbaar lager gestemd. Afgedaan naar gis 5000 b. Algemeene voorraad 314,000 B.

Middelburg 22 Mei.

Granen enz. Door de plaats gehad hebbende feestdagen was de aanvoer van heden hoogst onbeduidend. Tarwe werd alleen door benoodigden voor cons. aan vorige prijzen gekocht. Rogge is bij uitslijting a 25 c. hooger verkocht. Zware goede Winter Gerst was niet ter veil; puike wigtige Zomer dito 40 c. hooger genomen. Walch. Witte Boonen zeer weinig aan en 25 c. hooger betaald; dito Bruine dito waren in puike soort niet beneden de ƒ 9.75 a 9.50 te koop. Walch. Groene Erwten waren niet beneden de ƒ 8.50 op de kook te koop. Raapolie ƒ 49.50. Patentolie ƒ 51.50 en Lijnolie ƒ 49, allen per vat op 6/w., op cont. ƒ 1 lager. Harde Lijnkoeken ƒ 10,50 per 104 stuks.

Londen 28 Mei.

Suiker met redelijken handel in W.-Ind. tot de prijzen van gisteren; verkoopen heden 633 v.; Portorico bedong vorige prijzen, goed en mooi blank grocery 37/ a 39/6, laag a goed blond en grijs refining 35/ a 37/6, bruine 32/ a 33/6 geraffin. stil tot vorige prijzen. **Rum** stijf, Jamaica 2/5 a 2/9, Demerary 1/4½ a 1/5. **Koffij.** Native Ceylon flaauw en in de meeste gevallen 6 d. lager; goed en mooi ord. 72/6 a 74/, grof 75/, klein 70/ a 72/. Plant. mindere soorten gedeeltelijk iets lager, goede kwal. prijshoudend, middl. en goed middl. groenachtig 87/ a 92/6, puik 97/ a 105/, klein a middl. groenachtig Surin.-aard 83/ a 88/6, middl. en goed grof blaauw 87/ a 92/, laag middl. bont bleek a middl. grijsachtig blaauw 84/ a 87/6, klein 82/ a 84/, peas 86/6 a 99/, triage 67/ a 81/, Rio good first 67/. **Thee** stil. **Rijst.** Ord. Bengal met goede vraag: witte flaauw 10/9 a 10/11. **Vruchten.** Krenten 1/ lager. **Katoen** stil. **Lijnzaad** vast; Calcutta op levering 66/6. **Metalen.** Schotsch Gietijzer 50/9; Zink £ 17.15/; Straits Tin 126/ a 128/, Banca 133/. **Oliën.** Lijn- in een doen 45/ a 45/6, Julij/Dec. 43/ a 43/3; Raap- stil 49/, Sept./Dec. 46/6; Patent- 51/6; Cocos- stil, Ceylon 48/6 a 49/; Palm- 37/ a 37/6; Terpentijn- in een doen, Fransche 97/, Junij 90/, Amerik. 98/; Petroleum 1/9, rawe £ 15. **Talk** flaauw; loco tot ult. Junij 43/, Oct./Dec. 46/ koopers.

Veemarkt flaauw met goeden aanvoer; Kalveren waren in de betere soorten 2 d. lager; men noteert Ossen 3/8 a 5/7, Schapen 4/ a 5/8, Lammeren 6/ a 7/, Kalveren 4/ a 5/, Varkens 3/6 a 4/4.

Liverpool 27 Mei.

Katoen stil. Verkoopen heden ca. 5000 b. **Suiker** stil tot vorige prijzen, Demerary 32/3 a 33/6, Porto Rico 30/, Cuba Muscovados zeilende 20/3, gekl. dito 21/6. **Rijst.** Nieuwe Necransie zeilende 10/1½ d. **Zwavel.** 8s 2. 6.5/. **Meekrapwortel.** Bombay 28/ a 28/6.

Antwerpen 28 Mei.

Campêchehout. St. Dom. ƒ 2½. **Koffij** vast met goede vraag. **Granen** stil doch vast; Tarwe roode Amerik. Winter ƒ 12½ a 12¾, Wismar ƒ 12½, Straalsund ƒ 12½, inlands, ƒ 12½ a 13, Rogge inlands, loco ƒ 7½, Gerst Stettin ƒ 6½. **Oliezaden** met kleine omzettingen; Lijnzaad Odessa Berdiansk en Marianopel ƒ 16½ a 16¾, Klaverzaad rood Amerik. fr. 100. **Terpentijn.** Frans. ƒ 55½. **Petroleum** lager; gele loco fr. 66, half witte dito fr. 68, per Julij/Aug. fr. 70, per Sept. fr. 72 verkoopers.

Havre 26 Mei.

Katoen. De verkoopen bedroegen gisteren ca. 1400 b., heden is de markt veel stiller en tot 3 ure werden naauwelijks 250 b. afgedaan tot vorige prijzen. **Koffij.** Rio ongew. fr. 89½ cons. **Suiker.** Antilles n.° 4 fr. 46½ cons. **Huiden.** M.-V. gez. Saladeros Ossen fr. 57, Rio-Janeiro gez. Ossen- fr. 45. **Talk.** La Plata fr. 51½. **Rensel.** Amerik. fr. 44½. **Tarwe** roode Amerik. fr. 57 cons.

27 Mei.

Katoen stil tot vorige prijzen. **Koffij** en **Suiker** stil.

Hamburg 28 Mei.

Koffij blijft in gunstige stemming; de omzet bedroeg ca. 2000 b. diverse soorten in loco. **Raapolie** lager, per Mei 31.12, per Oct. 29.8. **Granen.** Rogge van Dantzig flaauwer, 80 ℔ per Sept./Oct. tot 74½ rth. bco. aangeboden.

Colombo 30 April.

Koffij zeer stil, het weder is gunstig voor het gereed maken en voor de verzending van het artikel, prijzen zijn echter vast. Plant. 13/9 a 14/. Native zelfs iets hooger op 5?/. De aanvoeren blijven klein. **Kokosolie** iets hooger op 32/9 a 33/. **Kaneel** nomin. 9½ a 9¾ d. **Katoen.** Tinnevelly, oude oogst, 1a kwal. r. 240, 2a kwal. r. 210, nieuwe oogst nomin. r. 240. **Wissel** op Londen 6/m. zigt 5 pc. disconto.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

G. VAN BRUINISSE
en
L. VAN ES Jbz.

Dirksland
29 Mei 1863.

Bevallen van een ZOON *JACOBA MARIA VAN DER VLUGT*, Echtgenoote van
B. D. BEYDERWELLEN.
Rotterdam 29 Mei 1863.

Ons onderhart werd heden diep getroffen, door het afsterven van onzen Lieveling FRANS, in den aanvalligen leeftijd van vijf jaar.

Delfshaven J. H. VOORENDIJK.
28 Mei 1863. M. VOORENDIJK, Hooykaas.

Eenige kennisgeving aan Familie en Bekenden buiten deze Stad.

Voor de vele bewijzen van belangstelling, bij gelegenheid van onze **25jarige Echtvereeniging** ontvangen, betuigen wij, ook namens onze Kinderen, onzen opregten dank.

S. DUNLOP.
M. P. J. DUNLOP,
Suringar.

Rotterdam
30 Mei 1863.

Voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, betoond bij het overlijden van de jongste onzer Lievelingen, JOZEPHUS, betuigen wij bij deze onzen opregten dank.

J. MALEFEYT.
A. C. MALEFEYT,
Hoffmeester.

Rotterdam
28 Mei 1863.

Ondergeteekende maakt aan zijne geëerde Begunstigers, zoo binnen als buiten deze Stad, bekend, dat hij zijne

VLEESCHHOUWERIJ,

vroeger in de **Hal**, thans **GEOPEND** heeft op de

2de Botersloot, wijk 8, n.° 300.

Rotterdam 30 Mei 1863. D. MOSER.

HULPONDERWIJZER.

Door het overlijden van een der Hulponderwijzers, wordt aan de Openbare School te ***Middelharnis***, provincie Zuid-Holland, ***gevraagd*** een gewoon

HULPONDERWIJZER,

op eene Jaarwedde van **ƒ 400 à ƒ 425.**

Eene **Acte** voor de **Fransche Taal** kan als aanbeveling strekken. Voor **Kost, Inwoning enz.** wordt betaald **ƒ 21.—** per maand.

Sollicitanten gelieven hunne Stukken ten spoedigste *franco* in te zenden aan den Heer Burgemeester van Middelharnis.

NEDERLANDSCHE
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

ROTTERDAM — LONDEN.

BATAVIER, Kapit. *W. Smith.*

Van ROTTERDAM naar LONDEN,
JUNIJ 1863.

DINGSDAG	2,	's morgens	ten 11	ure.
"	9,	's namiddags	" 4	"
"	16,	's morgens	" 11	"
"	23,	's namiddags	" 3	"
"	30,	's morgens	" 10	"

Van LONDEN naar ROTTERDAM,
Iederen ZONDAG, des morgens ten 11 ure, van de **Dublinwerf.**

Schroefschoener FIJENOORD,
Kapit. *M. van 't Hoff.*

Van ROTTERDAM naar LONDEN,
ZONDAG 31 MEI, 's morgens 9 ure.
JUNIJ 1863.

ZONDAG	7,	's morgens	ten 7	ure.
"	14,	"	" 8	"
"	21,	"	" 7	"
"	28,	"	" 7	"

Van LONDEN naar ROTTERDAM,

DONDERDAG	4,	's morgens	ten 7	ure.
"	11,	"	" 9	"
"	18,	"	" 7	"
"	25,	"	" 8	"

De dienst van beide Stoomschepen staat in verbinding met de naar en van **Manheim** en tusschen gelegene Plaatsen aan den Rijn varende Stoombooten der Nederlandsche Stoomboot-Reederij.

☞ Nadere informatien zijn te bekomen bij de **Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij** en hare Cargadoors de Heeren D. A. VAN OORDT & Co., in de Boompjes te Rotterdam, en bij alle Agenten der **Nederlandsche Stoomboot-Reederij.**

KING & C°, Handelaars in Zijde enz.,

Regentstreet, London, en Boompjes, wijk 1, n° 108, Rotterdam.

Eerste Bezending NIEUWE ZOMER-ZIJDE, MOUSSELINE, BARÈGE, GRENADINES enz., alles **Nieuwe Kleuren**, onlangs door onze Chemisten ontdekt.

Zoomede eene Groote Partij **Effen-, Koord-, Broche- en Moiré Antique ZWARTE ZIJDE**, tot verre beneden de tegenwoordige Marktprijzen.

STALEN worden op *franco* aanvragen naar alle gedeelten van ***Nederland*** en de ***Nederlandsche Koloniën*** gezonden.

De Nieuwe Zomer-Zijde.

	Het Geheele Kleed.		*Het Geheele Kleed.*
Gestreepte Zijde	ƒ 15.30	Broche Moiré Antique	ƒ 30.30
Geruite Zijde	" 18.30	Effen Poult de Soie	" 33.30
Effen Zijde	" 21.30	Effen Moiré Antique	" 38.10
Koordzijde	" 22.50	Crysoline, Pompadour en andere kostbare Zijde	" 63.—
Ripszijde	" 25.50		
Chené Zomerzijde	" 27.30		

Eene groote Partij kostbare Zwarte Zijde.

	Het Geheele Kleed.		*Het Geheele Kleed.*
Effen Zwarte glacé Zijde	ƒ 15.30	Effen Zwarte Moiré Antique	ƒ 27.30
Broche Zwarte Zijde	" 18.30	Kostbare Zwarte Gros Grain	" 30.30
Zwarte Koord Zijde	" 21.30	Kostbare Poult de Soie	" 33.30
Zwarte Broche Moiré Antique	" 23.70	Kostbare Rouw Zijde	" 34.50

De kostbaarste **Zwarte Brocaded** en **Moiré Antique Zijde ƒ 38.10 à ƒ 63.**

De Nieuwe Zomer Mousseline, Grenadines enz.

	Per Stuk.		*Het Geheele Kleed.*
Nieuwe Vrouwenrokken	ƒ 2.70	Nieuwe Llama's	ƒ 4.50
Prinses Alexandra Vrouwenrokken	" 4.50	Nieuwe Mohairs	" 6.30
	Het Geheele Kleed.	Popeline de laine	" 9.30
Nieuwe Cambrics	ƒ 3.30	Nieuwe Grenadines	" 9.90
Jaconet Mousseline	" 3.30	Broche Mousseline de Soie	" 11.10
Organdie dito	" 4.50	Broche Zijde Grenadines	" 15.—
Chits dito	" 5.10		

En geheel ***Iersche Popelines ƒ 27.30*** het geheele Kleed.

Bij aanvragen om ***STALEN***, zullen de DAMES eene zeer groote verscheidenheid van de nieuwste en meest Elegante Artikelen ontvangen, om daaruit eene keuze te doen, en zullen zij zich **15 à 30 %** bevoordeelen met den Aankoop harer Kleeding voor de Wandeling, voor Gezelschappen, voor Trouwplegtigheden, voor Uitrusting voor Indië enz. enz. bij

KING & Co., Boompjes, Wijk 1, 108, Rotterdam; of
KING & Co., Regentstreet, London.

NB. BOEKEN met groote **STALEN** van de **Nieuwe Zijde, Mousseline, Gemengde Stoffen, Fournitures, Chitsen, Damast** enz., enz. zijn voorhanden **Boompjes, 1—108,** ter inzage voor de te *Rotterdam* wonende DAMES.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-REEDERIJ.

ZOMERDIENST.

DAGELIJKSCHE DIENST tusschen **ROTTERDAM-MANNHEIM.**

ROTTERDAM. AFVAART: BOOMPJES.

Van	ROTTERDAM	langs	NIJMEGEN naar EMMERIK,	's morgens	ten	10½	ure.
"	EMMERIK	naar	KEULEN,	"	"	7	"
"	KEULEN	"	MAINZ,	's nachts	"	12	"
"	MAINZ	"	MANNHEIM,	's morgens	"	4	"
"	MANNHEIM	"	MAINZ,	's middags	"	3	"
"	MAINZ	"	KEULEN,	's morgens	"	6	"
"	KEULEN	"	NIJMEGEN,	's avonds	"	7	"
"	NIJMEGEN	"	ROTTERDAM,	's morgens	"	9	"

		Enkele Reis. G. K.	Enkele Reis. V. K.	Heen en terug. G. K.	Heen en terug. V. K.
VRACHT:	Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN	ƒ 1.80.	ƒ 1.20.	ƒ 2.70.	ƒ 1.80.
"	" " KEULEN	" 4.40.	" 2.95.	" 6.65.	" 4.40.
"	" " MANNHEIM	" 8.75.	" 5.85.	" 13.15.	" 8.75.

De Stoombooten dezer Reederij hebben op het Dek Glas-Paviljoen en ieder 2 Slaapkamertjes, welke laatste voor ééne Reis af te huren zijn.

AANSTAANDEN
MAANDAG
geschiedt de
TREKKING
der
Eerste Klasse 251ste Loterij.

Geen zekerder, heilzamer en goedkooper middel, ter genezing van de meest ingewortelde Rhumatiek, Rhumatische Hoofd-, Kies- of Tandpijn, Pijn in de Gewrichten, Armen of Beenen, door koude ontstaan, bestaat er, dan de krachtig werkende

ABSHAUBBIN'S OF ANTI-RHUMATISCHE WATTEN,

die tevens het voordeel hebben van zeer gemakkelijk aangewend te kunnen worden en niet de geringste schadelijke uitwerking *kunnen* te weeg brengen bij lijders die te gelijk met andere kwalen bezocht zijn. De uiterst goedkoope prijs van slechts 30 Cents per pakje behoeft niemand tegen te houden om het middel te bezigen, wanneer men slechts zorgt zich van de **echte** te bedienen, kenbaar aan de onderteekening der blaauwe omslagen door den Bereider en Hoofddepôthouder

A. BREETVELT Az.,
Delft, Groote Markt, naast de Waag,

die deze Watten o. a. verkrijgbaar heeft gesteld:

Te Rotterdam uitsluitend bij J. H. Keller, Weste Wagenstraat; A. Reynardt, Hoogstraat, bij het Oostplein, en verder te

's Hage, Iserief en Zonen, Veenestr., in de Prijslijst.	Haarlemmermeer, J. Knol.
Leyden, A. van 't Hooft, Maasmansteeg.	O.Beijerl., P.Kouwenhoven
Leyden, N. W. Beuzemaker & Co.	Sommelsdijk, A.K.Beausar.
Leyden, N. J. Sanders Gz., Haarlemmerstraat.	Alphen, Gebr. Kauling.
Dordrecht, A. D. Liveu.	Boskoop, J. Goudkade.
Gorinchem, W. Bares.	Bodegraven, J. B. E. C. Schlattman.
Gouda, Wed. Bosman.	Naaldwijk, Mej. Wilh. Volkering.
Idem, F. A. G. van Deth.	Maasland, P. Kind.
Zevenhuizen, A. Prins.	Lier, Wed. van Duin.
Schiedam, W. A. Hoek, Hoogstraat.	Wateringen, A. v. d. Doef.
Brielle, D. Been.	Monster, A. v. d. Laan.
Hellevoetsl., H. R. Gribling	Poeldijk, L. Kruyk.
Vlaardingen, Wr. Pleysier.	Middelburg, J.A.Goedhals.
Maassluis, L. J. B. Gribling.	Vlissingen, J. C. Delvoye.
Woerden, G. Wilhelmus.	Goes, D. Hildernisse, Vlasm.
Schoonhoven, F.W. den Uil.	Zierikzee, J. Smits.
Oudewater, C. B. Verheul.	Hulst, Th. Annaert.
Leerdam, W. J. v. Gameren.	Brouwershaven, G. Aling.
Vjanen, L. Sakkers.	Tholen, M. P. van Dalen.
Delfshaven, A. v. Wassenaar	Sluis, A. Noest Croin.
Overschie, A. Heymans.	Terneuzen, G.W. Houtzager
Berkel, A. Rodenburg.	Sas van Gent, J. G. A. Thompson.
Zoetermeer, L. den Ouden.	Zaamslag, D. Riemens.
Leydschendam, Wed. Boon.	Breskens, D. van Male.
Voorburg, W. Ligthelm.	IJzendijke, F. Bevin van de putte.
Nieuwkoop, A. Bots.	Kruiningen, W. Visscher Jr.
Noordwijk, Wed. v. d. Meer.	Colijnsplaat, J. Haringman.
Hillegom, E. v. Mansum.	Hoofdplaat, L. Lippens.

DIRECTEUREN der **Bank van Leening** te ***Rotterdam*** zullen op Donderdag 11 Junij 1863 of volgende dagen doen Verkoopen: **Alle voorhanden PANDEN** welke in Januarij, Februarij en Maart 1862 zijn beleend. Diegenen welke den Verkoop hunner Panden wenschen voor te komen, zullen de daarop verschenen Interessen moeten afdoen vóór of uiterlijk op Maandag 8 Junij 1863.

Openbare Verkooping.

Men is van meening op Zaturdag 27 Junij 1863, bij Veiling, en Zaturdag 13 Julij 1863, bij Afslag, beide dagen 's namiddags 3 ure, in het Koffijhuis van den Heer Jan Kom, te Middelharnis, in het openbaar te Verkoopen:

Eene Kapitale
BOUWMANSWONING,

met den Gevolge van **46 Bunders 94 Roeden BOUW- en WEILAND**, staande en gelegen in den Polder *de Tille*; en **16 Bunders 57 Roeden 40 Ellen BOUWLAND**, gelegen in den Polder *den Bommel*, alles in de Gemeente den Bommel (Eiland Flakkee).

In 12 Perceelen, als bij Billetten is aangewezen.
Verhuurd tot in 1867, om ƒ 1394.— 's jaars.

De Grondlasten over 1863 bedragen ƒ 293.40, terwijl de Polderlasten 10 jaren dooreen hebben beloopen: in de Tille ƒ 2.50 en in den polder den Bommel ƒ 5.— per Bunder.

Inlichtingen te bekomen bij den Procureur J. A. VAN DEN BROEK, te Middelharnis.

STADS-HERBERG. — NIEUWE WERK.

Duitsch Zomer-Théatre,
in de Zaal de Maas.
HEDEN AVOND VOORSTELLING,

door het uitmuntend Gezelschap van het **Grand Théatre** te *Amsterdam*, onder Directie van den Heer van Lier.

Entrée 40 Cts.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amst.: 7.10, 9.10, 10.30, 1.45, 3.25, 7.45
" " alleen naar 's Hage: 5.45 's nam., 9.45 's avonds
" " naar Schiedam op de werkdagen: 12 's middags
" Amst. naar Rott.: 7.10, 9.10, 11.40, 2.40, 4.30, 7.30
" 's Hage " " 6.50, 9.15, 10.42, 1.50, 4.15, 6.48, 8, 9.53

Aank. te Rott.: 7.30, 10.3, 11.23, 2.37, 4.55, 7.30, 8.45, 10.40

Vertrek van ***Rijn-Spoorweg.***

Rotterd.: 6.30, 8.15, 10.30, 12 (werkd.), 12.25, 2.20, 4.05 (werkd.), 5.50, 7.50, 9.10.
Amsterd.: 6.26, 6.55, 8.20, 11.05, 12.30, 2.40, 4.25 (werkd.), 6.25, 8.30, 9.
Arnh. n. Utr.: 6.10 (werkd.), 7.45, 10.20, 12, 1.55, 6.05, 7.15, 7.45.
Utrecht n. Rotterd.: 5.50, 8.15, 9.05, 12.20, 1.20, 3.40, 5.30 (werkd.), 7.40, 9.45.
Gouda n. Rott.: 7.10, 9.04, 9.35, 1.15, 1.57, 4.37, 6.24 (werkd.), 8.18, 10.32.
Aank. te Rott.: 8.20, 9.40, 10, 1.50, 2.25, 5.10, 7 (werkd.), 8.40, 11.10.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rotterdam: 10.30 's morg. en 3.10 's namidd.
" Breda: 6.25 's morg., 12.40 's midd. en 5.35 's namidd.
" Antw.: 7.50 's morg., 12.20 's midd. en 5.50 's namidd. de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Beyn,
te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHECOURANT

VAN

ZATURDAG 30 Mei 1863, N.° 128.

KENNISGEVING.

Inspectie van de Verlofgangers der Militie.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van ROTTERDAM doen te weten: dat het onderzoek van de Verlofgangers der Militie te land, die tot het kanton Rotterdam behooren, zal plaats hebben op den 11, 12 en 13 Junij aanstaande, op de Groote Beurs alhier;

dat aan dat onderzoek behooren deel te nemen de Verlofgangers der Militie te land, van de ligtingen 1859, 1860, 1861 en 1862, voor zooverre zij vóór den 1 April ll. in het genot van onbpaald verlof zijn gesteld;

dat deze mitsdien daartoe worden opgeroepen in de volgende orde, te weten:

De ligting van 1859, Donderdag den 11 Junij, des morgens ten 8 ure.

De ligting van 1860, Vrijdag den 12 Junij, des morgens ten 8 ure.

De ligting van 1861, Zaturdag den 13 Junij, des morgens en 8 ure.

De ligting van 1862, Zaturdag den 13 Junij, des morgens ten 10 ure.

Dat de voorz. Verlofgangers derhalve worden aangemaand om zich op de gemelde tijdstippen ter voorschreven plaats te bevinden, gekleed in hunne uniform en voorzien van de kleeding en uitrusting stukken, hun bij vertrek met verlof mede gegeven, alsmede van hunne zakboekjes en verlofpassen, alzoo zij bij nalatigheid in een of ander zich bloot stellen aan een arrest van twee tot zes dagen en bij verder verzuim aan eene oproeping onder de wapenen van drie tot zes maanden;

en dat zij voorts opmerkzaam worden gemaakt op den inhoud van art. 130 der militiewet, volgens hetwelk zij worden geacht onder de wapenen te zijn, niet alleen gedurende den tijd dien het bedoelde onderzoek duurt, maar in het algemeen wanneer zij in uniform zijn gekleed, zoodat zij die ongeregeldheden als anderzins plegen bij het gaan naar de plaats voor het onderzoek bepaald, — gedurende het onderzoek — of bij het naar huis keeren, te dier zake zullen worden gestraft volgens het crimineel wetboek en het reglement van krijgstucht voor het krijgsvolk te Lande, bij genoemd art. 130 toepasselijk verklaard.

Rotterdam den 29 *Mei* 1863.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

de Secretaris, J. L. NIERSTRASZ. *de Burgemeester*, J. F. HOFFMAN.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Vrijdag 29 Mei.

Aan de orde is de voortzetting der algemeene beraadslaging over de

Definitieve vaststelling der begrooting voor het Departement van Koloniën, dienst 1863.

De heer **van Lynden** zal eenige beschouwingen in het midden brengen naar aanleiding van de rede, gisteren door den Minister gehouden. Hij heeft zich afgevraagd of het een wezenlijk vuur, dan wel een schitterend vuurwerk was. De Minister heeft ons uitgenoodigd cordaat en open voor ons gevoelen uit te komen. De indruk zijner rede op spreker is geweest, dat zij het kenmerk droeg van groote behendigheid en beleid. Men heeft den Minister geroemd om zijne loijauteit. Ook de vorige Minister heeft een rijken oogst gehad van betuigingen omtrent zijne eerlijkheid en goede trouw, en toch heeft die vorige Minister maatregelen genomen welke later gebleken zijn dat men niet had kunnen verwachten. Over het constitutioneel punt heeft de Minister gezwegen. Maar als Minister neemt hij plaats in een Kabinet van zijne rigting, en dan is hij gehouden deel te nemen aan het constitutioneel debat. Spreker moet het er dus voor houden dat het dit Kabinet niet om beginselen te doen is. Hij noemde de rede des Ministers behendig, maar niet afdoende. De Minister van Kolonien heeft ons, even als de Minister van Buitenlandsche Zaken in de Poolsche quaestie, van de hoofdzaak afgeleid. Ook deze Minister heeft hoog opgegeven van de verdrukking der bevolking, even als zijn ambtgenoot van het droevige lot van Polen. De Minister van Kolonien heeft, wat Cheribon en de particuliere industrie betreft, gezegd dat de misbruiken alleen te wijten zijn aan het landelijk stelsel, waarover hij in het breede heeft uitgeweid. De Minister heeft gezegd dat het tiendregt geen enkelen verdediger gevonden heeft; maar spr. merkt op dat het eigendomsregt in eene Nederlandsche Vergadering geene verdediging behoeft. Spr. gaat de verschillende toezeggingen na, aan den heer Gevers Deynoot gedaan omtrent de Molukken, Sumatra, het tarief, het West-Indisch reglement. Inderdaad, aan beloften heeft het niet ontbroken. Maar was dit de reden van de aftreding van den heer Uhlenbeck? De Minister zeide dat, als hij slim ware geweest, hij dan niet over het landelijk stelsel gesproken zou hebben. Spr. keert die stelling om, en zegt dat de Minister dit gedaan heeft om afleiding te geven. De hoofdquaestie is de uitlegging en toepassing van art. 56. Daarover heeft de Minister geen woord gezegd, en daarop is zijn voorganger en een Kabinet gevallen. De quaestie is de mogelijkheid en wenschelijkheid van vrijen arbeid op Java. De Minister heeft over alles gesproken, zelfs over hetgeen niet noodig was, b. v. de verdenking van den goeden naam van twee geëerbiedigde Staatslieden, die hoog in de achting der Natie staan aangeschreven. Spr. hoopt dat van dezen Minister nooit zal gezegd worden dat hij binnen- en buitenkant had, maar alleen buitenkant. Spr. heeft niet gehoord de ontwikkeling van een bepaald stelsel. De Minister waarschuwde voor partijschap, maar hij zelf scheen die niet geheel te verwerpen, en sprekers hoop is dat van deze Kamer niet zal kunnen gezegd worden dat zij eene trouwe navolgster van dezen Minister is geweest. Gisteren heeft men zich kunnen overtuigen welke achting wij in het buitenland genieten. Hij hoopt niet dat de Minister van Kolonien ook tot dergelijke beschouwingen aanleiding zal geven.

De heer **van Goltstein** heeft in de rede des Ministers van Kolonien uitdrukkingen vernomen die nadere toelichting vorderen. De Minister beweerde dat het niet loyaal zou zijn in eene beschouwing en beoordeeling van de gevoelens zijns voorgangers te treden. Spreker kon die meening niet deelen. Integendeel, hij had gewenscht dat de Minister het stelsel van zijn voorganger ware nagegaan en zijn gevoelen had geopenbaard in hoe verre hij zich daarmede kon vereenigen. Daardoor zou voor spr. meer licht zijn ontstaan, dan door de beschouwingen over de opmeting van landen op Java, waarop een hoofdelijke aanslag zou kunnen worden gegrond. Dat ligt in een ver verschiet; maar spr. wenschte het oordeel des Ministers te vernemen over het stelsel zijns voorgangers, en hoever hij zich daarmede vereenigde of er van afweek. Het geldt hier niet personele consideratien, maar de waardering van staatkundige inzigten op koloniaal gebied, en daarover kon de Minister zich vrij uitlaten. De Minister heeft immers niet geaarseld het karakter van de heeren Baud en van den Bosch in verdenking te brengen, in tegenoverstelling van het karakter van den heer Elout. Dit doet er wel niet veel toe af, want die mannen konden wijzen op hunne werken, nie hun regtmatige aanspraken op de erkentelijkheid hunner landgenooten, ten aanzien van het cultuurstelsel geven. Zij zijn dienaangaande boven blaam verheven. De Minister heeft zich verwonderd over de inmenging dezer Kamer in de handelingen der Eerste Kamer. Wat is er van die inmenging? Zij bepaalde zich tot de erkenning eener daadzaak die wereldkundig is, namelijk de nederlaag van het bewind in de Eerste Kamer en de aftreding van den heer Uhlenbeck, en de Kamer heeft daaruit de natuurlijke gevolgtrekking afgeleid, dat als er hier slechts eene persoonsverwisseling plaats heeft, de herhaling der nederlaag bij de Eerste Kamer was te verwachten. De Min. kon nu wel zeggen: wij hebben den bijval van deze Kamer verworven; maar die bijval was zeer ligt. Er was slechts eene meerderheid van 5 stemmen, waaronder sommigen die niet afstemden om redenen *buiten* de begrooting. Maar als er geene overeenstemming ook met één tak der Vertegenwoordiging bestaat, dan moet een der middelen worden te baat genomen, die de Grondwet voorschrijft.

Welke was de groote grief tegen den heer Uhlenbeck? De te groote ijver waarmede hij bezield was voor de bevoordeeling der bijzondere teelt, waardoor hij het cultuurstelsel aan gevaren en ondermijning, ja aan eindelijke vernietiging wilde blootstellen. Getuige daarvan zijne cultuurwet, vooral in verband met de Memorie van Toelichting tot die wet. Welke is nu daaromtrent de gedachte des tegenwoordigen Ministers? Stemt hij er mede overeen of wenscht hij de bijzondere teelt zoo min mogelijk te bevoordeelen, met het oog op de handhaving van het cultuurstelsel? Dat ontkent spr. en hij wijst op 's Ministers rede den 4 december jl. als lid der Kamer gehouden. Spr. treed nu niet in eene kadastrering der landerijen in de verre toekomst, maar hij wijst op het oogenblik waarin wij zijn. Nu zeggen sommigen: de denkbeelden des Min. zijn wel verkeerd, maar wij willen er de toepassing van afwachten. Daarmede kan spreker zich niet vereenigen. Zou de lijder niet kunnen bezwijken te midden van die verschillende proefnemingen? Zijn de ambtenaren niet in hunnen ijver bekoeld voor het cultuurstelsel, sedert het bewind er minder gunstig over denkt? Is niet de suiker-cultuur in eenen moeijelijken toestand, en de koffij-cultuur kwijnende? Zijne slotsom is dus deze: de inkomsten zijn aan het afnemen, terwijl de uitgaven meer en meer toenemen. Dat alles moet strekken tot vermindering en eindelijke vernietiging van het batig slot, terwijl er 26 millioen noodig zijn om te voorzien in dat geen waartoe men zich verbonden heeft. Lijdelijkheid komt hier dus niet te pas, maar het is noodzakelijk de inzigten der regering te kennen nopens de hoofdbeginselen van het koloniaal beheer.

De heer **Dullert** wenscht een enkel woord te zeggen over het constitutioneel vraagstuk dat in deze discussie is gemengd. Wat is hiervan? Bij deze Kamer werd ten vorigen jare de begrooting voor Kolonien aangenomen en bij de Eerste Kamer met eene overgroote meerderheid verworpen. Nu zegt men: het Ministerie had na die afstemming moeten aftreden. Maar is dat waar? In deze Kamer toch had het Ministerie de overwinning behaald na een fellen strijd, en wel met ongelijke wapenen, want de heer Uhlenbeck miste die vaardigheid in het spreken die hier vooral noodig is. Nu waren er ook in deze Kamer leden die tegen de begrooting stemden, niet uit afkeuring van het Regeringsstelsel, maar omdat zij een groote grief tegen den Minister zelven hadden. Dit was ook het geval in de Eerste Kamer. En tot bewijs hiervan voert spreker aan § 1 van het verslag der Eerste Kamer, waaruit blijkt dat men het noodzakelijk achtte voornamelijk op den persoon des Ministers het oog te vestigen. Men meende te moeten onderzoeken in hoe verre de persoon des Ministers vertrouwen verdiende. Men liet het karakter des Ministers er buiten, doch vele leden achtten zich tot hun leedwezen tot de bekentenis gedrongen, dat zij het betreurden dat in dezen tijd die zware taak was opgedragen aan een Minister die zich zelf daartoe niet berekend achtte. Het kon niet anders of de beschouwing nopens de persoonlijkheid des Ministers moest invloed op de stemming der Eerste Kamer uitoefenen. Men stelle zich de zaak aldus voor. In de Tweede Kamer heeft het Ministerie op koloniaal gebied eene overwinning behaald; de begrooting is daar aangenomen. In de Eerste Kamer daarentegen heeft het eene nederlaag geleden. Wat moest de Regering nu doen? Moest zij wijken? Maar deze Kamer had niets opgegeven van hetgeen zij eens had aangenomen. En gesteld, de meerderheid in de Eerste Kamer ware aan het bewind gekomen; dan ware zij weder voor de meerderheid in deze Kamer gevallen. Spr. kan begrijpen dat zij die hier den strijd gevoerd hebben, gaarne hadden gewenscht dat het Ministerie voor het votum der Eerste Kamer ware gevallen. Maar hij ontkend dat het geheele Ministerie moest aftreden. De Regering kon niets anders doen dan den Minister, die blijkbaar geen sympathie genoot te doen vervangen door een Minister, van wien men kon verwachten dat hij meer sympathie zou verwerven, zoowel in deze als in de andere Kamer. Dit was het eenige wat de Regering kon doen. Eerst dan wanneer omtrent het regeringsbeleid van dit Kabinet een bepaald oordeel zal zijn geveld, en dit oordeel ongunstig mogt zijn, dan moet de Regering eene keuze doen tusschen aftreding of de ontbinding van eene der beide Kamers. Zoo lang dit niet is uitgemaakt, is het de pligt der Regering niet te wijken, maar op haar post te blijven. Spr. heeft gemeend dit weinige in het midden te moeten brengen, ten einde het juiste standpunt der zaak te doen kennen.

De heer **van Henkelom** acht het noodig hier en daar eene enkele uitdrukking door vorige sprekers gebezigd, zoo mogelijk te weerleggen. Spr. bedoelt in de eerste plaats de rede van den heer Mijer, omdat eene discussie over dien afgevaardigde in de meeste gevallen eenig nut kan opleveren. Hij zal niet spreken over uitdrukkingen in de rede van den heer van Lijnden. Daarin komen toch geene zaken voor, maar, more solito uitdrukkingen die geen qualificatie verdienen. Spr. zou te vergeefs naar woorden zoeken om uit te drukken wat hij gevoelde bij het aanhooren dier rede. Hij kan alleen dit zeggen, dat het niet was een gevoel van bewondering. Dergelijke redevoering zou welligt de censuur van den Voorzitter verdienen, maar geen antwoord van iemand die zich zelven en de vergadering waarvan hij lid is, respecteert. Spr. heeft zich verheugd over de wijze waarop de discussie over de koloniale aangelegenheden dit jaar scheen te zullen worden gevoerd. Hij meende dat men niet blijven zou op het terrein der algemeenheden, maar dat men het stelsel der Regering in bijzonderheden zou nagaan om te weten wat haar stelsel eigenlijk is. Het is toch uit vroegere debatten gebleken dat de consequentien van een stelsel niet altijd gemakkelijk worden nagespoord. Maar wanneer nu door eene blootlegging van hetgeen in de bedoeling der Regering ligt, op elk speciaal punt die nasporing gemakkelijk wordt gemaakt, dan krijgen wij een stelsel voor ons en kunnen wij, wetende wat de Regering doen zal, gediscussieerd hebbende, over een voorgenomen maatregel, komen tot appreciatie van het algemeene beginsel, dat ten grondslag ligt aan de voorgenomen toepassing. Spr. heeft altijd gemeend dat dit de ware weg is om elkaar te verstaan, om te weten wat ieder wil en vooral om te weten wat de Regering op hare verantwoording wil nemen. Dit verlangt echter de oppositie niet. Vroeger zeide zij, wij moeten bijzonderheden hebben; thans heet het: geen bijzonderheden, maar algemeen stelsel. Bij de vorige discussie zegt spr. was het noodig te spreken over het algemeen stelsel, omdat het debat toen was een politiek debat, in dien zin dat het was een debat van eene partijschap tegen de regering. En toen was het de taktiek der tegenstanders van de regering om het geheele ministerie vast te knoopen aan elken maatregel die de Minister van Kolonien zou nemen, of genomen had, aan elk wetsontwerp, dat hij zou indienen of ingediend had, en speciaal aan een ontwerp dat nog niet was onderzocht. Toen trachtte spr. het onderscheid aan te toonen dat noodzakelijk bestaan moet tusschen de toepassing van een idée van den Minister van Kolonien en de toepassing der ideën van een liberaal Kabinet. Thans zijn wij echter in een anderen toestand. Thans zijn wij over het algemeen meer geneigd te onderzoeken wat de Minister van Kolonien eigenlijk wil en daartoe kunnen wij niet beter doen dan de memorie van beantwoording in de bijzondere punten nagaan. Spr. gelooft, dat de Min. zeer wel heeft gedaan met op die wijze te antwoorden. Wat is toch hier eigenlijk de vraag. Niet, zoo als sommige leden zeggen, dat de hoofdquaestie is de quaestie van de cultures. De quaestie over regeringsbeginselen in Indië is niet eenzelvig met de quaestie over de cultures. Wij komen door enkel over cultuur en vrijen arbeid te spreken, geen stap verder. Dit is zoo waar, dat de heer Myer dan ook de quaestie van de cultures niet op den voorgrond stelt, maar wel de bestuursquaestie in het algemeen in verband met de voorgenomen verandering in de heffing der landrente. De quaestie van het bestuur in het algemeen is dan ook de eigenlijke koloniale quaestie. En daarom moet de vraag getoetst worden of de leden dezer vergadering behooren tot de liberale of tot de conservatieve partij. De heer de Brauw zeide nu wel dat het criterium der conservatieve partij was, dat zij, het geluk van den Javaan verlangt. Maar dit is onjuist. Liefde voor den Javaan is nooit het kenmerk geweest dier partij. Die partij heeft altijd het behoud van het bestaande gewild, niet uit liefde voor den Javaan, maar om het geld. De conservatieve partij is wat de conservatieve altijd zijn als partij: een beletsel, een hindernis, een inert blok dat op den weg ligt, opdat een ander niet door zou gaan; eene partij, altijd werkende met geleende beginselen. En juist door het gemis aan eigen beginselen of de weinige vastheid van beginselen komt het, dat de oppositie van de conservatieve partij nooit iets anders zal zijn dan een beletsel, terwijl de oppositie van de liberale zijde altijd is de behoefte om in de plaats van het bestaande iets anders te stellen. De liberale partij voert geene oppositie dan om te zeggen hetgeen zij verlangt, hetgeen haar stelsel is, waar zij heen wil.

Spr. komt thans terug op hetgeen hij in het begin zeide, dat het onderwerp van verschil niet uitsluitend de cultures zijn. De Min. van Kolonien heeft zich gisteren aangesloten aan het vroeger stelsel van de Commissarissen-Generaal. Het hoofddenkbeeld van dat stelsel was: om Indie en vooral Java met het Moederland te verbinden door een band, veel hechter en krachtiger dan die van een ambtenaar en van eene ontevreden bevolking. Om dit uit te drukken, kon spr. niet anders doen dan de woorden van den heer Elout gebruiken. „Het ligt (zeide een ander lid) in de rigting der Voorzienigheid en in den pligt van het Moederland om een volk aan dat Moederland toevertrouwd, te ontwikkelen en niet bloot te administreren en te exploiteren." Dat nu is altijd geweest het stelsel der conservatieven, nooit dat der liberalen. De grondslag van ons stelsel is ongeveer de administratie, gevoerd door de O. I. compagnie, veranderd naar tijden en omstandigheden. Gisteren bleek dan ook dat de heer Wintgens een gansch ander denkbeeld van de zaak heeft dan de andere afgevaardigde, die ook tot de oppositie behoort. Spr. gelooft dus dat er onderscheid bestaat tusschen de conservatieven van 1862 en de vroegere conservatieven, daarin bestaande, dat de conservatieven van 1862 den vroegeren hoofdman der conservatieve partij, den heer Baud, zouden moeten renieren; en dit doen zij dan ook voor een zeker gedeelte, gelijk spreker uit eene zekere brochure meent te kunnen bewijzen. De heer Mijer echter houdt aan den heer Baud vast; hij zegt ook, zoodra men spreekt van eene verbetering, dat is: sociale revolutie. Nu weet spr. wel, dat de heer Baud het cultuurstelsel en in het algemeen ons geheel regeringsstelsel in Indië het meest verdedigde om den nood van het Moederland, om de millioenen. Maar wanneer dan de heer de Brauw zegt: de conservatieven begeeren het batig slot zoo niet, het staat bij ons op den achtergrond, dan is dit een nieuwe leer, in strijd met hetgeen de conservatieve partij altijd heefd gewild.

Spr. komt nu tot de rede van den heer Mijer, die zeide dat, als men verandering in de wijze van heffing en invordering der landrente wil brengen, men daardoor afbreekt de Javaansche huishouding, de gemeente-instellingen, die wij noodig hebben om ons gezag te blijven behouden. Spr. treedt in eene breede beantwoording dier bewering; hij ontkent dat de liberale partij die huishouding wil afbreken. Zij wil alleen knevelarij en afpersing van de inlandsche bevolking tegengaan, maar dit kan niet geschieden, gelijk de Minister teregt gezegd heeft, zonder aan de landrente te raken. — Spr. bestrijdt ook de tweede reden door den heer Mijer aangevoerd, tot afkeuring van het voornemen des Ministers om over te gaan tot eene betere regeling der landrente. Die tweede reden bestaat in de gevaren verbonden aan het opnemen der gronden en de gevolgen daarvan. Maar spr. meent dat die gevaren zeer overdreven worden voorgesteld. — Nu heeft de heer Mijer wel een punt toegegeven, dat eenige verwantschap met de quaestie der landrente schijnt te hebben; hij acht het namelijk beter, dat het grondbezit individueel is, maar hij wil daartoe geen stappen aanwenden. En dit is nu juist wat spr. steeds aan de conservatieve verwijt. Zij erkent dat er misbruiken bestaan en dat er verbeteringen kunnen worden aangebragt, maar het heet altijd: de tijd daartoe is nog niet gekomen. Zoo is er ook nog een ander punt van regeling en verbetering, waarvan de conservatieven echter op dit oogenblik niets willen weten: de zaak der overeenkomsten met de oudsten en hoofden der dessa's. Vroeger werd dit algemeen afgekeurd, maar nu de Minister dat struikelblok wil wegnemen, nu heet het: neen, dit punt moet bij de wet geregeld worden. Spr. gelooft dat de reden waarom men de bepalingen van de contracten wil behouden, daarin gelegen is, omdat men die eigenlijk beschouwd als den grond van het cultuurstelsel; de bemoeijing van de hoofden behoort tot het stelsel, en daarom kan spr. begrijpen, waarom sommige leden zooveel aan die tusschenkomst der hoofden hechten. Voor hem is dit echter een reden tot afkeuring van het stelsel. Spr. hoopt dan ook dat de Minister een einde hieraan zal maken.

Nu nog een woord tot den heer Groen. Spr. moet de vraag stellen: wat is anti-revolutionnaire rigting, wanneer zij op zulke hoofdbeginselen van Regering en bestuur in zich zelve verdeeld is. Want dat is zij, gelijk spr. in het begin zijner rede, door citaten van twee andere leden dier partij aantoonde. Wij zouden toch van de heeren Elout en Mackay geen beroep op de conservatieve partij hebben vernomen. Bij hen was toch het beginsel van ontwikkeling der Javanen steeds altijd hoofdzaak. De economische waarheden door hen verkondigd zijn geheel strijdig met het beginsel (zoo er een beginsel is) der conservatieve partij, waarsan de heer Groen zich nu wil aansluiten. Spr. heeft dan dat zoogenaamde verbond waarover gesproken is, niet begrepen. Spr. heeft altijd in den heer Groen bewonderd zekere consequentie van beginselen en een zekeren roem in isolement. Die indruk is echter thans bij hem uitgewischt door dat overal zoeken naar vrienden. Spr. weet nu wel dat dat zoeken naar vrienden niet onvoorwaarlijk is; dat de heer Groen zich niet zal scharen onder die tegenwoordige leiders der koloniale partij, door wie hij als politiek persoon op prijs wordt gesteld. Het verbond is dan ook op die voorwaarde, dat hij baas zal zijn. Maar dat meesterschap zal slechts een tijd duren. Mogt het ongeluk willen dat deze Regering niet meer den steun der vertegenwoordiging had, mogt er ooit een ministerie komen zamengesteld uit de leiders der tegenwoordige conservatieve partij, de heer Groen zou aan de spite der oppositie staan. Het is dus een onnatuurlijk verbond. — Spr. geeft nog een tweede reden op waarom hij den heer Groen op dit oogenblik niet bewondert: het is het toevlugt nemen tot alle middelen, die in zijn oog niet geoorloofd zijn. Zij zijn driemaal gebezigd. In de eerste plaats, jaren geleden, was het 't volk dat achter de kiezers staat. — Ten tweede heeft hij onlangs bij de discussie over de de Poolsche quaestie, eene uitdrukking gebezigd, die genoemd is, eene leelijke insinuatie. Spreker dacht dat de heer Groen dit zou erkennen. Nu hij dit niet gedaan heeft, noemt hij het ook zoo. En ten derde heeft hij gisteren getracht de Eerste Kamer tegen de Tweede Kamer en het Ministerie op te zetten. Dus: 1°, dreiging om het volk op te roepen; 2°, het trachten om een kloof tusschen den Koning en het Ministerie te weeg te brengen, en 3°, eene poging om te werken op een anderen tak der Wetgevende Magt. En nu vraagt spreker: als men het geluk heeft zulke talenten te bezitten als de heer Groen, als men zulk eene overtuiging, zulk eene standvastigheid en zulk een moed heeft, mag men dan van zulke afkeurenswaardige middelen gebruik maken? Hij moet het zeggen: zijne achting voor den heer Groen is, in politiek opzigt, sedert gisteren niet gerezen. Dat is niet de wijze, waarop men politieke zaken moet behandelen. Wij moeten in onze koloniale aangelegenheden, waar een vast stelsel zoo noodig is voor het beheer van die rijke en uitgestrekte bezittingen, op eene andere wijze te werk gaan. Wij moeten trachten de zaken tot klaarheid te brengen, maar niet altijd politieke machinatien op den voorgrond stellen.

De heer **van Voorthuysen** heeft een treurigen pligt te vervullen namelijk den heer Dullert eene illusie te ontnemen. Dat lid was van meening dat de nederlaag in de Eerste Kamer, alleen den persoon des Ministers gold, en heeft tot staving van zijn gevoelen een gedeelte van een stuk der Eerste Kamer voorgelezen. Toen spr. dat hoorde, herinnerde hij zich dat in bedoeld stuk ook eene conclusie voorkwam, en wel deze: dat de meerderheid der leden zich met de rigting en het stelsel des Ministers niet kon vereenigen; terwijl eenige leden verklaarden dat, zoo zij al voor de begrooting zouden stemmen, dat niet als een bewijs van ondersteuning des Ministers moest worden aangemerkt. Wanneer de heer Dullert nu die stukken gelieft in te zien, gelooft spr. niet dat die zullen strekken om hem in zijne illusie te bevestigen.

De heer **de Brauw** zal naar aanleiding van het gesprokene, nog een enkel woord in het midden brengen. Reeds vroeger heeft hij opgemerkt dat de Minister zich niet over regeringsbeginselen heeft uitgelaten, maar den strijd heeft overgebragt op het terrein der bijzonderheden. Het was moeijelijk gisteren dadelijk de rede des Ministers te beantwoorden. Het is spr. niet mogelijk geweest in die rede al de conclusien nopens het algemeen regeringsbeleid te vinden, die hij gewenscht had. De Minister zegt even als spreker stelsel tegenover stelsel. Doch daarmede bedoelde spr. dat de Minister zijn stelsel tegenover het onze zou plaatsen. Want ons stelsel is bekend, het werkt gedurende 30 jaren; wij strijden voor het behoud daarvan, niet quand même in alle deelen, maar in het algemeen; terwijl de voormalige koloniale oppositie, welke thans aan het Bewind is, de omverwerping van het bestaande op Java wil. Maar spreker heeft te meer regt naar dat stelsel te vragen, omdat de Minister dit ontkent, gelijk meermalen gebeurt als de oppositie aan het roer komt. Nu wenscht hij een woord te zeggen over de conservatieve partij, naar aanleiding van de rede van den heer van Heukelom. Dat lid heeft gezegd: de conservatieve partij is een blok in den weg; ja, maar antwoordt spreker, tegen de subversive elementen in de liberale oppositie. De zorg der conservatieven is dat het element van vooruitgang de orde niet verstore. In zoo verre is de conservatieve partij een blok, een hindernis. De conservatieve partij bestaat overal in een constitutionelen staat. De liberale partij strijdt voor een idée en teregt, maar dat doen wij ook; doch het hare hangt in de lucht, terwijl het onze op vasten, historischen grondslag rust. De liberale partij let niet op hetgeen er bestaat. Spr. weet wel dat zij niet meer zoo ver als vroeger gaat, maar zij is toch revolutionair, en dan komt de conservatieve partij als een blok in den weg. Wij staan meer bepaald het monarchaal beginsel voor; zij het liberale. Daartegen verzet zich de conservatieve partij, of de parti de résistance. Men is den heer Groen hard gevallen over het verbond tusschen hem en de conservatieve rigting. Dit weet ik, zegt spr., dat er tusschen ons veel eenstemmigheid is; het verschil bestond in

het kerkelijk element dat het anti-revolutionnaire in het staatkundige op den voorgrond stelt. Dat heeft die partij laten varen en nu staan wij op hetzelfde terrein. Overigens gelooft spr. dat ook de koloniale liberale partij eenigzins van batterij is veranderd en langzamerhand op ons terrein is gekomen. Spr. ontkent ook dat bij de conservatieve partij alleen het batig slot hoofdzaak is, maar hij houdt vol dat zij ook het geluk of ongeluk der Indische bevolking op den voorgrond stelt. Over de speciale punten zal hij niet spreken. Dit is den heer Mijer beter toevertrouwd.

Wat de rede betreft door den Minister gisteren gehouden, komt deze hem strijdig met de parlementaire gebruiken en violent voor; overtuiging warmte behoeven, niet hare toevlugt tot uitdrukkingen te nemen, zooals de Minister bezigde. Spr. heeft den Minister geen raad te geven; anders zou hij hem in het belang van het gemeen overleg in bedenking geven die wijze van debatteren niet vol te houden. De Minister heeft ook over veel gesproken wat niet te pas kwam, b.v. over het legaat aan zijne kinderen, over het geluk der Javanen; niemand heeft hem beschuldigd dat hij dit niet wil. Maar de Minister zeide ten slotte: gij die altijd spreekt van het opperbestier des Konings, weet gij wel dat gij door zoo te spreken de magt der regering in Indië aanrandt? Curieus, omdat de Min. het beginsel belijdt dat alles bij de wet moet worden geregeld. De liberale partij wil alles hier ter sprake brengen, en als men er over spreekt, zou het zijn aanranding van de magt der Regering. Als dat denkbeeld opgaat, zou men moeten zwijgen. Dat is spr. niet van plan. Met verwondering heeft hij van den Min. gehoord dat de rampen van Damak en Grobogan niet het gevolg van het cultuurstelsel zijn. Intusschen was dat steeds de hefboom der liberale partij om het cultuurstelsel te bestrijden. Onjuist is hetgeen de heer van Heukelom zeide, dat het stelsel der conservatieven het stelsel is der Oost-Indische Compagnie, want deze had alleen het oog op handelsvoordeelen. Dat is thans het stelsel niet meer. En daarom is de conservatieve partij zoozeer tegen de particuliere industrie die de Min. op Java wil invoeren. Deze beoogt alleen zijn eigen voordeel. Wij verlangen wel de toelating van particulieren, maar niet te veel, en onder waarborgen dat geen nadeel aan de belangen der inlandsche bevolking worde toegebragt.

De heer **Groen van Prinsterer** (voor zoover hoorbaar) is in eene breedvoerige wederlegging getreden van hetgeen, zoowel door den Minister als door verschillende sprekers tegen zijne vroegere redeneringen is in het midden gebragt. Hij heeft daarbij o. a. zoowel zijne positie als die van al de leden der Kamer tegenover den Minister wenschen te handhaven, voor zooveel betreft het regt om naar vrijen wil zijne stem uit te brengen. Hij heeft zich altijd verzet tegen het overbrengen van het gezag in het Parlement, maar wenscht den invloed der Staten-Generaal ongekrenkt te handhaven. Hij kan niet goedkeuren, dat de Minister zijn oordeel over den graaf van den Bosch en den heer Baud doet steunen op stukken waarvan hij alleen als Minister kennis kan dragen. Hij doet opmerken dat, hoeveel achting hij ook heeft voor het oordeel van de Volksvertegenwoordiging, deze intusschen uitreedt, en zij dus niet altijd het gevoelen van het volk uitdrukt. Hij erkent dat het zijn doel is om op de Eerste Kamer te werken, en gelooft dat dit over en weder goed is. Men heeft de vereeniging van de anti-revolutionnaire met de conservatieve partij aangevallen. De spreker uit Amsterdam heeft inzonderheid daarop gewezen. Dit ligt wel in den aard van de zaak, omdat dat verbond wel eens niet alleen een blok, maar zelfs een struikelblok voor zijne partij kon worden. Spreker meent, dat de vereenigde partijen in den laatsten tijd nog al harde dingen aan de ministeriele partij hebben gezegd, en hij voegt er zelfs bij dat, gedurende den loop dezer zitting, die partijen ten opzigte van binnen-, buitenlandsche en koloniale quaestien nog al wijd hebben gewonnen. Nu moge men wel zeggen, dat men zich uit partijbelang tegen deze begrooting voor Kolonien verklaart, maar spr. vraagt of de bestrijders dan hunne beginselen hebben laten varen. Afgescheiden hij den Minister van Kolonien geheel van het Ministerie af, dan blijkt het toch dat de Minister het gevoelen van sprekers partij over de Indische aangelegenheden al zeer weinig waardeert. Maar bovendien, als men eene specialiteit hoort die gisteren van zijne uitgebreide kennis blijken gaf, en die het volgen van de voorgenomen plannen sterk ontraadt; als men b. v. den spreker uit Zevenaer met nadruk hoort waarschuwen, dan beweert spreker dat deze Minister niet kan worden ondersteund, en dat de anti-revolutionnairen zeker geen vertrouwen in hem kunnen stellen.

De heer **van der Linden** is het eens met den heer Godefroi dat de Kamer bij de behandeling van deze begrooting van het terrein van algemeenheden moest afstappen, het debat op praktisch gebied moest overbrengen, en de discussie over bijzondere punten voeren. Hij had gehoopt dat die raad ware gevolgd; maar dit is niet geschied, behalve door den heer van Heukelom, die getracht heeft de discussie op bijzondere punten te brengen. Dat doel is echter niet bereikt want de beide vorige sprekers zijn weer op het terrein van algemeenheden getreden, hetgeen wel slim en handig moge heeten, maar toch niet eerdeat en zakelijk is. Men heeft wel gezegd: stelsel moet tegenover stelsel geplaatst worden; ons stelsel is bekend maar het uwe niet. Hierop moet hij vragen: of dan gedurende 30 jaren alles hetzelfde gebleven, alles onveranderd moet behouden worden, en of steeds dezelfde redenen moeten gelden. Nu heeft men wel gezegd: wij willen niet behouden quand même. Maar dan heeft men ook het regt te vragen: wat wilt ge behouden, of wat wil ge laten varen? Men heeft veel gesproken van een blok; maar de eigenaardigheid van een blok is dat het blijft liggen tot dat het wordt voortgestuwd. Hij moet dan daaruit afleiden dat het behoud niets wil doen. Is het niets doen nu eene rigting en een stelsel; moet men zich door de omstandigheden laten voortdrijven; moet men lijdelijk blijven totdat de omstandigheden tot iets anders noodzaken? Men heeft ook veel gesproken van een verbond dat tusschen de anti-revolutionnaire en de conservatieve partijen is gesloten, en de spreker uit Gouda heeft gezegd dat, om daartoe te geraken de anti-revolutionnairen hunne beginselen eenigzins hebben laten varen. Spr. betuigt daarover zijne verwondering, omdat de anti-revolutionnairen er steeds roem op dragen getrouw aan hunne beginselen te zijn. Hij zou het zeer consequent vinden wanneer de spreker uit Arnhem zeide dat het domeinsten aan de noodige kennis ontbrak om over Indische aangelegenheden uit te wijden, en dat de Staten-Generaal zich daarom daarmede niet te zeer moesten bemoeijen; maar het tegendeel gebeurt. Men spreekt over die aangelegenheden breedvoerig en handhaaft zijn regt daartoe, zoodat spr. niet begrijpt wat er van de uitlegging van art. 59 der Grondwet door die partij overblijft.

De vraag of Java naar Oostersche of Westersche begrippen moet worden geregeerd, beschouwt spreker slechts als een klank en niets meer. Zijn dan vrijheid van godsdienst, evangelisatie, afschaffing der slavernij, het werken van den Javaan voor het Moederland, zijn dat Oostersche begrippen? Neen, dat zijn Westersche. De ontwikkeling der Javanen is mede Westersch begrip. Overigens acht hij het wenschelijk dat de spreker uit Arnhem bij eene nadere gelegenheid duidelijk voor zijn gevoelen uitkome omtrent de vraag hoe de Javanen door Nederland, een christelijken Staat, naar Indische begrippen moeten worden geregeerd. Bij het sluiten van het meergemelde verbond, hebben de anti-revolutionnairen drie beginselen op den voorgrond geplaatst: *a*, het christelijk beginsel, *b*, het wezenlijk belang van Java en *c*, ook zorg voor de particuliere teelt. Die drie voorwaarden kunnen door ieder worden onderscheiden. Maar het is de groote vraag hoe men het belang van Java wenscht te behartigen, hoe tevens het batig slot kan worden behouden en hoe de particuliere teelt naast het bestaande cultuurstelsel kan worden bevorderd. Daarop komt het aan, en de ontwikkeling daarvan door den spr. uit Arnhem is wenschelijk. Spr. doet voorts opmerken hoe uiteenloopend de gevoelens over de particuliere nijverheid zijn, zelfs onder hen die thans een verbond hebben gesloten, waarvan eenigen volstrekt van geen particuliere nijverheid willen weten, terwijl anderen haar met het bestaande cultuurstelsel in verband willen brengen. Eindelijk beantwoordt spr. eenige opmerkingen van den heer Wintgens, vooral wat aangaat het beroep op het koloniaal bestuur van Spanje en Engeland.

De heer **Wintgens** doet opmerken dat hij de woorden waartegen de vorige spreker opkomt, niet heeft gebezigd, waarvan hij zich door inzage zijner rede kan overtuigen.

De heer **Mijer** vraagt het woord, maar bij het vergevorderd uur wordt de voortzetting der beraadslaging bepaald op morgen ochtend ten 11 ure.

Thans is gedrukt aan de Tweede Kamer rondgedeeld het antwoord van de Russische Regering op de depêche van de Nederlandsche Regering betrekkelijk de Poolsche aangelegenheden. Dat antwoord is vervat in een brief van den Russischen Minister van buitenlandsche zaken, Prins Gortschakow, aan den Russischen gezant bij het Nederlandsche Hof. Eene vertaling van dien brief luidt aldus:

„*St. Petersburg*, 3 (15) *Mei* 1863.

„*Mijn Generaal!*

„De baron Gevers heeft mij mededeeling gedaan van eene in copie hierbijgaande depêche van den heer van der Maesen.

„De Regering van Z. M. den Koning der Nederlanden drukt daarin de overtuiging uit dat de stappen, bij het Keizerlijk Kabinet gedaan ter zake van den tegenwoordigen toestand van het Koningrijk Polen, ingegeven zijn door de belangstelling welke aan iedere bevriende Regering den voorspoed der Regering van Z. M. den Keizer moet inboezemen.

„Het is met die gevoelens, dat het Kabinet van 's Gravenhage meent, terwijl het zich daaraan aansluit, een nieuw blijk te geven van de goede betrekkingen die tusschen de beide Hoven bestaan.

„Wij [illegible] waarde [illegible] maatregelen welke Z. M. noodig oordeelt voor het welzijn en den voorspoed harer onderdanen, de wenschen welke haar deswege worden kenbaar gemaakt een [illegible] Polen [illegible] houden, welke voor het spoedig herstel van de rust in dat land nadeelig zijn.

„Wij willen in de uitdrukking van die wenschen louter en alleen de goede bedoeling [illegible] heeft ingegeven, en het is als zoodanig dat het Keizerlijk Kabinet ze in denzelfden geest aanneemt, waaruit zij zijn voortgevloeid.

„Uwe Exc. zal hiervan wel de verzekering aan den heer van der Maesen willen geven, door hem voorlezing te doen van de tegenwoordige depêche.

„Ontvang enz. GORTSCHAKOW."

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van dingsdag 26 dezer zijn onder anderen ingekomen de navolgende verzoekschriften, als: een adres van den Gemeenteraad van Apeldoorn, houdende aandrang op eene wijziging der armenwet, wat het domicilie van onderstand betreft; een adres van H. van Hoorn, korenmolenaar te Nistelrode, verzoekende herziening van de wetgeving op de belasting der gebouwde eigendommen, en een adres van P. von Roesgen von Floss, te 's Gravenhage, houdende klagten over het aan hem verleend eervol ontslag uit zijne betrekking van ambtenaar bij het Kabinet des Konings. Deze adressen zijn verzonden naar de commissie voor de verzoekschriften.

VERBETERING.

Ter verbetering van eene feil ingeslopen in de rede van den heer **Godefroi**, uitgesproken in de zitting der Tweede Kamer van 22 mei jl., over de interpellatie van den heer Groen van Prinsterer, laten wij hier de laatste zinsnede dier rede uit het Bijblad der Staats-Courant volgen:

„Het doet mij leed, mijnheer de Voorzitter, dat ik, in deze zaak, weder eene bevestiging zie van het oordeel, dat ik over het regeringsbeleid van den Minister van Buitenl. Zaken, geveld heb bij de beraadslaging over zijne begrooting over het loopende dienstjaar.

„Hetgeen gebeurd is, wijt ik, met den geachten afgevaardigde uit Arnhem, aan gemis aan beradenheid, aan eensgezindheid. Want het zou mij diep grieven, indien ik er in moeten zien het bewijs, dat in het beheer onzer buitenlandsche aangelegenheden zich openbaart de rigting eener politiek van vertoon, van parade, waarvoor de Hemel ons land beware."

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Royn,
te Rotterdam.